

HRVATSKI VOJNIK

Broj 165. Godina IV. 7. prosinca 2007. www.hrvatski-vojniki.hr

CIJENA 7 KN

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

21. prosinca 2007.
POKLANJAMO CD

RAZGOVOR

brigadni general Vlado BAGARIĆ, zapovjednik HRZ-a i PZO-a

Godina u znaku modernizacije

ANCHORAGE

ABS na steroidima

Moderni američki lovac F-22 Raptor kojim pilotira bojniki Jack Fisher inače je stacioniran u toploj Kaliforniji, bazi Edwards. No, ovih zimskih dana nadlijeće ledena područja Aljaske, polazeći iz baze Elmendorf blizu Anchoragea. Američko ratno zrakoplovstvo trojčnim testiranjima želi provjeriti kako se *dinosaur* ponaša tijekom slijetanja i zaustavljanja na ledenim i skliskim površinama. Zaustavljanje mu olakšava posebni antisklizni sustav, ugrađen samo u avione tipa F-22. Bojnik Fischer ga opisuje kao "ABS u vašem automobilu, samo na steroidima".

MADRID

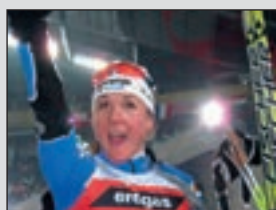
Velike investicije

Španjolsko vijeće ministara je prošloga tjedna odobrilo četiri investicijska projekta, vrijedna 193,6 milijuna eura, a svi su povezani s oružanim snagama. S 25 milijuna vojska će u suradnji s francuskim Nacionalnim centrom za istraživanje svemira implementirati optički visokorezolucijski sustav za promatranje. Zatim, tvrtki Navantia bit će isplaćeno 71,5 milijuna za razvoj zapovjednog sustava za fregatu F-105. Za 53 milijuna na Pirinejima će se OS opremiti digitalnim satelitskim vektorskim mapama. Naposljetku, bit će izdvojeno 44 milijuna za opremanje helikoptera Tiger projektilima zrak-zemlja.

KUUSAN

Petrina peta pobjeda

Protekli vikend bio je vrlo uspješan za najbolju slovensku reprezentativku u skijaškom trčanju Petru Majdič. Na subotnjem natjecanju Svjetskog kupa u finskom Kuusanu u disciplini sprint osvojila je prvo mjesto, dok je u nedjeljnoj klasičnoj utrci na deset kilometara bila peta. Ta pobjeda bila joj je peta u karijeri u Svjetskom kupu, ekvivalentu istoimenog natjecanja u alpskom skijanju. Tim rezultatima Petra je već sada najbolja slovenska nordijka svih vremena. Zašto je na ovoj stranici? Jednostavno zato što je, ova top-svjetska skijašica pripadnica sportske postrojbe Slovenske vojske...

BOGOTA

Više mina nego na ratištima

MoD UK

Suprotno uvriježenim mišljenjima, zemlja s najviše žrtava od eksplozija mina nije Irak ili Afganistan, nego - Kolumbija (57 posto od ukupnog broja, više od tisuću u 2006. godini). Kako više ne bi pogibalo troje Kolumbijaca dnevno, brinu se i britanski inženjeri. S Otoka u Južnu Ameriku još od 2005. šalju vrhunske razminiravače koji obučavaju kolumbijske kolege. U dvije godine poslano je oko 130 kraljevskih inženjeraca. Zbog problematične sigurnosne situacije u Kolumbiji, razminiranje provode samo pripadnici oružanih snaga. Britanska satnica Camilla Blott, koja se nedavno vratila s obučavanja Kolumbijaca, situaciju s kojom se Kolumbiji svakodnevno susreću proglasila je "jednakom onoj s kojom se Britanci nose u Afganistanu, ako ne i gorom".

WAIOURU

Krađa medalja

Nepoznati su lopovi 2. prosinca provalili u novozelandski Vojni muzej u gradu Waiouru i odnijeli 12 medalja vrijednih milijune dolara, među njima i devet Viktorijinih križeva, dodijeljenih novozelandskim vojnicima u službi britanske krune. Uspješno pobjegavši kroz ventilacijski otvor, "počinili su zločin protiv svakog Novozelancina", rekao je ravnatelj muzeja. Policija, koja pokušava blokirati znane puteve za bijeg iz otočke zemlje, smatra da će za povrat medalja uskoro stići ucjena. Naime, stvari takve povijesne vrijednosti bit će teško prodati na crnom tržištu.

BALTIMORE

Rekordni niz mornara

Između američke vojske i mornarice postoji veliko sportsko suparništvo koje se posebno ogleda u footballskim susretima vojnih akademija dviju grana. "Epsko rivalstvo" je počelo još 1890. godine, a susreti su uglavnom ravnopravni i nikako da se jedan protivnik izrazitije odvoji. Rezultat je 52-49 za mornaricu, uz sedam neriješenih utakmica. No, izgleda da je mornarica ulovila zamah. Pobjeda od 38-3, ostvarena 1. prosinca u Baltimoreu šesta je uzastopna za mornare. Niz pobjeda je impresivan, zapravo, najdulji u povijesti tih susreta.

US Navy

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Jasenka Pešak,

Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:

Tiskara Varteks d.o.o.,

Zagrebačka 94, 42000 Varaždin

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>E-mail: hvojnik@morh.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Brigadni general Vlado Bagarić, zapovjednik HRZ-a i PZO-a

Svi transportni helikopteri MI 171Š trebali bi stići do kraja ožujka, odnosno početka travnja 2008. Potpisani su ugovori za dva nova PP aviona CL-415 i tri PP aviona AT 802 Fire Boss, koji će biti isporučeni do početka PP sezone 2008...

Strana 4

Ojačani transportni kapaciteti HRZ-a i PZO-a

Uz isporuku helikoptera, Republika Hrvatska je procesom pregovaranja, uz dosad najkvalitetnije helikoptere koji su nabavljeni, osigurala i znatnu količinu opreme za održavanje i opsluživanje helikoptera, te zamjenskih dijelova

Strana 11

Obilježena 16. godišnjica pogibije pilota i padobranaca u Otoku

U čast hrvatskim viteзовima koji su dali svoje živote za slobodno hrvatsko nebo i ravnicu - zapisano je na spomeniku podignutom u središtu Otoka, slavonskoga mjesta u kojemu su prije šesnaest godina poginula četvorica pionira HRZ-a

Strana 12

Odlike modernih specijalnih postrojbi

Druga polovica prošloga stoljeća zasigurno je razdoblje u kojem je, na svjetskoj razini, ustrojeno najviše specijalnih postrojbi, a razlog tome su sve prisutniji nemiri u kolonijama mnogih država, uključivanje u svjetske krize, kao i borba protiv terorizma, gdje su klasične konvencionalne snage, "pametna" i nuklearna oružja u potpunosti neučinkovite

Strana 20

Naslovnicu snimio Katsuhiko TOKUNAGA

Vlado BAGARIĆ

brigadni general,
zapovjednik HRZ-a i PZO-a

- svi helikopteri MI 171Š stižu do travnja 2008.
- završeno je instaliranje radara FPS 117
- u prosincu stiže peti ZLIN 242L
- isporuka dva CL-415 i tri AT 802 do početka PP sezone 2008.

Godina u znaku modernizacije

Svi transportni helikopteri MI 171Š trebali bi stići do kraja ožujka, odnosno početka travnja sljedeće godine. Potpisani su ugovori za dva nova PP aviona CL-415 i tri PP aviona AT 802 Fire Boss, koji će biti isporučeni do početka PP sezone 2008. U Hrvatskoj su već četiri aviona Zlin 242L. Lovačke avione MiG 21 treba do 2010.-2011. godine zamijeniti novim višenamjenskim avionom. Trenutačno radimo dvije studije koje su u završnoj fazi i bit će gotove do kraja ove godine...

— Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT —

Naš je prioritet obrazovan kadar.

Dobar dio časnika je sudjelovao u

međunarodnim aktivnostima kroz

vježbe, seminare, tečajeve, a dio ih

je i školovan u zemljama partneri-

ma. Kad je o tehnicima riječ, nastoji-

mo prilagoditi, opremiti i moderni-

zirati kako bi bila kompatibilna s

NATO-om

Hrvatsko ratno zrakoplovstvo uskoro obilježava 16. obljetnicu. O onome što je u toj grani Oružanih snaga dosad učinjeno te o aktivnostima koje predstoje, poglavito u vezi s našim približavanjem NATO savezu, razgovarali smo sa zapovjednikom HRZ-a i PZO-a brigadnim generalom Vladom Bagarićem.

Koje biste aktivnosti izdvojili kao najvažnije u HRZ-u i PZO-u u ovih nešto više od pola godine, koliko ste na mjestu čelnog čovjeka te grane Oružanih snaga?

Posebno bih izdvojio dolazak nove tehnike, i to novih aviona za selektivno letenje i početnu obuku pilota Zlin 242L te transportnih helikoptera MI 171Š. Svi transportni helikopteri trebali bi stići do kraja ožujka, odnosno početka travnja sljedeće

godine. Treba istaknuti i završetak instaliranja radara FPS117. Radarski sustav je trenutačno u ispitnoj fazi. Očekuje se da će prva faza biti završena do kraja ove godine. Nakon toga potpuno će biti u uporabi u HRZ-u. Bitno je također istaknuti da su potpisani ugovori za dva nova PP aviona CL-415 i tri PP aviona AT 802 Fire Boss, koji će biti isporučeni do početka PP sezone 2008. godine.

Povjerenje u mladi kadar

Jeste li u ovom kratkom vremenu možda uveli neke promjene u radu?

Naša je zadaća u svakom trenutku biti spremni za obranu zemlje i ne možemo poduzimati nekakve velike i radikalne zahvate u našoj organizaciji. Tijekom ovog razdoblja iz sustava je otišao određeni broj iskusnih časnika, koje smo zamijenili mladim ljudima s dovoljno znanja

za obnašanje i najviših dužnosti u HRZ-u i PZO-u. Moj stav je oduvijek bio da treba imati povjerenja u mladi kadar, koji je tijekom izobrazbe stekao velika i bogata znanja. Treba im dati priliku da ta znanja i primijene. Apsolutno ćemo iskazati povjerenje mladom kadru, ljudima školovanima u RH, koji su u međuvremenu stekli i međunarodna iskustva, završili tečajeve i škole u zemljama partnerima. Već je jedan dio njih dobio priliku pokazati što zna i mogu reći da sam zadovoljan. Naravno, nedostaje im iskustvo, ali i ono će doći s vremenom.

Koliko su HRZ i PZO tehnički i kadrovski spremni za ulazak u NATO i koliko smo kompatibilni i interoperabilni s NATO snagama?

Ulazak u NATO i EU strateška je odrednica državnog vrha Republike Hrvatske. U tom smislu su i sve aktivnosti HRZ-a, pogotovo od našeg ulaska u PzM, usmjerene na proučavanje doktrinarnih dokumenata naših saveznika i prilagodbu sustava načinu rada naših partnera, članica NATO-a i PzM-a. U tome je HRZ dosta napredovao. Ponaјprije bih istaknuo ljude. Držim da je ipak najvažniji čovjek. To se pokazalo točnim i u vrijeme Domo-vinskog rata. Tada smo imali vrlo mnogo obrazovanih ljudi, tehnike nismo, ali došla je. Naš je prioritet obrazovan kadar. Dobar dio časnika je sudjelovao u međunarodnim aktivnostima kroz vježbe, seminare, tečajeve, a dio ih je i školovan u zemljama partnerima. Kad je o tehnici riječ, poznato je da je dobar dio naše tehnike istočnog podrijetla i da je nastojimo prilagoditi, opremiti i modernizirati kako bi bila kompatibilna s NATO-om. Dio tih aktivnosti već smo završili. Primjerice, modernizirali smo transportni avion An 32, koji je sad potpuno kompatibilan s NATO sustavima, tako da može raditi i letjeti u NATO okruženju. Nužno je modernizirati i dio zapadne tehnike kojom raspolažemo. Moderniziran je i opremljen i dio tehnike koju smo deklarirali kroz partnerske ciljeve, tako da smo spremni za sudjelovanje u NATO i PzM vođenim operacijama. Sigurno smo na dobrom putu.

Što će ulazak u NATO značiti za HRZ i PZO u funkcionalnom, tehničkom smislu i u uporabi snaga?

U svakom slučaju, bitno je da će Hrvatska ulaskom u euroatlantske asocijacije, ulaskom u sustav kolektivne obrane znatno povećati sigurnost obrane zemlje. Želim istaknuti da obrana zemlje ipak ovisi o nama samima. Spremamo se i moramo u svakom trenutku biti spremni za provedbu svih zadaća. Time ćemo automatski pridonositi i većoj kolektivnoj sigurnosti kao članica Saveza, a istodobno ćemo povećati i svoje obrambene sposobnosti. Kad uđemo u NATO, bit će nam dostupni i svi dokumenti koji nam sad, na ovoj razini, nisu dostupni. Sudjelovanjem u većem broju NATO vježbi podignut ćemo osposobljenost na višu razinu. Našim će pripadnicima biti dostupnije i više razine izobrazbe nego sad, te ćemo tako podignuti kvalitetu izobrazbe ljudi u sustavu obrane, i to od najviših do najnižih razina.

Povećanje transportnih sposobnosti helikopterima MI 171Š

Kako biste ocijenili i možete li izdvojiti neke od najvažnijih međunarodnih aktivnosti HRZ-a i PZO-a u ovoj godini?

Hrvatsko ratno zrakoplovstvo ima dosta aktivnosti, i bilateralnih i multilateralnih. Ove godine svaka-ko je najvažnije bilo sudjelovanje na međunarodnoj vježbi Noble Midas. Istaknuo bih i vježbu Jadranski mač. Riječ je o aktivnosti u kojoj sudjelujemo već niz godina i u kojoj se naše snage uvježbavaju sa zrakoplovstvom SAD-a stacioniranim u Avianu. Tijekom vježbe uglavnom se provode aktivnosti vezane za nadzor zračnih prostora i presretanje ciljeva u zraku. U zajedničkom radu stekli smo vrlo dobra iskustva, a nakon svake aktivnosti, zrakoplovstvo SAD-a prosuđuje da su naši piloti dobro uvježbani i spremni za takve zadaće. Sudjelovali smo i na vježbama Cooperative Key u Francuskoj, Litvi, Bugarskoj. I na tim smo vježbama dobili vrlo visoke ocjene za uvježbanost i osposobljenost naših ljudi za obavljanje zadaća u NATO okruženju. Sa zrakoplovstvom Talijanske Republike provodimo aktivnosti na području tra-ganja i spašavanja.

U usporedbi sa sadašnjim ustro-

jem smanjuje se broj djelatnika, ali

i broj zrakoplovnih baza. Po novom

ustroju, u sastavu HRZ-a će biti

dvije zrakoplovne baze, i to 91. zb

Zagreb i 93. zb Zadar. Letjelišta

će biti u Lučkom, Puli i Divuljama.

U Lučkom će biti smještena heli-

kopterska eskadrila, u Puli eskadri-

la borbenih aviona, a u Divuljama

ostaje eskadrila transportnih heli-

koptera. Prema novom ustroju,

HRZ i PZO bi trebali imati 1900

djelatnika. Već je dobar dio ljudi

otišao u mirovinu, a velik dio će,

prije svega opslužništvo, ući u sas-

tav Zapovjedništva za potporu

Kakvim biste ocijenili trenutačne transportne sposobnosti HRZ-a?

Kad je o transportnim kapacitetima riječ, trenutačno raspoložemo transportnim avionima An 32 i helikopterima MI 8 MTV raznih inačica. Održavanje tehnike i stupanj ispravnosti u danom trenutku bitni su elementi koji određuju transportne sposobnosti i mogućnosti. U sustavu održavanja nastojimo sve podignuti na mnogo višu razinu kako bismo mogli što kvalitetnije i što brže ispuniti postavljene zadatke. Transportne sposobnosti znatno će povećati i transportni helikopteri MI 171Š.

Osim povećanja transportnih sposobnosti, što će novi helikopteri značiti za sigurnost letenja, trenazu letačkog sastava, za zadatke kao što je, primjerice, medicinski prijevoz?

Poznato je da je helikopter MI 171Š iz generacije helikoptera MI 8, ali mnogo boljih odlika i mogućnosti. Osim transportnih, imat će i mogućnosti borbenog djelovanja jer će biti naoružan nevođenim raketama 80 mm. Na prozore i bočna vrata moći će se staviti puškostrojni ce što će mu omogućiti da sam sebe štiti pri obavljanju zadataka u borbenom okruženju. Vitalni dijelovi helikoptera bit će oklopljeni, posada zaštićena. Helikopter ima i bolje manevarske sposobnosti. Umjesto zadnjih vrata ima rampu, koja se može otvoriti i tijekom leta i u fazi slijetanja, tako da se automatski osigurava brza evakuacija, odnosno izlazak ljudi u zoni borbenog djelovanja. Opremljen je i znatno kvalitetnijom komunikacijskom i navigacijskom opremom, a to će nam omogućiti bolje komuniciranje s HRM-om i HKoV-om. Može se reći da je MI 171Š kompatibilan i da može djelovati u NATO okruženju. Tim će se helikopterima u znatnoj mjeri povećati i kvaliteta medicinskog prijevoza, ali i mogućnosti traganja i spašavanja. Upravo će oni biti temelj za stavljanje službe traganja i spašavanja za vojne potrebe kompletno u funkciju. Očekujem da će to biti do kraja sljedeće godine.

Zlin u potpunosti udovoljava našim potrebama

Isporuka aviona Zlin 242L Aerobatic teče planiranom dinamikom. Možete li po-

jasniti zašto su odabrani baš ti avioni za selektivno letenje i početnu obuku pilota?

Da, u Hrvatskoj su već četiri aviona. Zadnji će stići početkom prosinca, tako da se sve odvija planiranom dinamikom. Naše ratno zrakoplovstvo je prije nabave izradilo niz dokumenata koji su trebali pokazati koji bi avion bio najbolja zamjena za UTVU-75. Dosta aviona je zadovoljilo naše potrebe i zahtjeve, a jedan od glavnih razloga zašto je odabran Zlin 242L jest njegova cijena. Kupovinu letjelice određuje niz elemenata: sustav održavanja, mogućnosti obavljanja letačkih zadataka, cijena sata leta itd. Zlin je znatno jeftiniji od drugih aviona koji su bili u konkurenciji, a potpuno zadovoljava sve naše potrebe i zahtjeve.

U kojoj su fazi aktivnosti vezane uz odabir novih borbenih zrakoplova?

Lovačke avione MiG 21, kao što je poznato, treba do 2010.-2011. godine zamijeniti novim višenamjenskim avionom. Trenutačno radimo dvije studije, koje su u završnoj fazi i bit će gotove do kraja godine. Jedna je

Studija razvoja sposobnosti grane koja će definirati i odrediti trenutačne i ciljane sposobnosti, a druga Studija o taktičko-tehničkim zahtjevima koje višenamjenski avion treba ispuniti. Sljedeći korak koji je nužno realizirati jest i propisivanje mjerljivih alata za usporedbu aviona koji će u prvoj fazi ući u širi, a poslije u užu izbor. Nakon toga slijedi izrada studija izvedivosti. Riječ je o izrazito skupoj letjelici i treba biti vrlo pažljiv pri odabiru, odnosno pažljivo usporediti proizvodnu cijenu i mogućnosti koje tražimo. U svakom slučaju, mi ćemo što kvalitetnije pripremiti sve potrebne materijale kako bi se odluka donijela što lakše.

Kako biste ocijenili zrakoplovnu komponentu angažiranu u ovogodišnjoj PP sezoni, koja će na žalost ostati zapamćena po kornatskoj tragediji?

Istaknuo bih kako smo i ove godine, kao i nekoliko prethodnih, u PP sezonu krenuli sa stopostotnom ispravnošću zrakoplovne tehnike koja je bila angažirana. Ispravni su bili i kanaderi, air traktori i deklarirani broj helikoptera. Sve naše snage su tijekom PP sezone

radile po točno propisanim procedurama i nije pronađen nijedan element koji bi pokazao da se odstupalo od procedura. Sve zadaće odrađene su profesionalno i kvalitetno. Ova godina bila je jedna od najtežih u proteklih deset godina po broju požara i upravo zbog velike ispravnosti i osposobljenosti posada zrakoplova svi su na vrijeme ugašeni. Nažalost, ovu je PP sezonu obilježila kornatska tragedija, koja nas je sve duboko potresla.

Promjena će biti, ali nitko neće ostati bez posla

Koje biste projekte, kad je o modernizaciji riječ, izdvojili kao prioritete u sljedećem razdoblju?

S obzirom na to da smo kao partnerski cilj odredili sudjelovanje helikoptera u međunarodnim operacijama, uz dva već modernizirana s navigacijsko-komunikacijskom opremom i sustavom za identifikaciju, namjeravamo modernizirati još dva. Bitna je i modernizacija i opremanje operativnih središta. U tijeku je završna faza integracije svih pet radara i bit će gotova do kraja godine. Nakon toga trebamo potpuno modernizirati operativno središte do funkcije ADOC-a, što je završna faza. Tada možemo reći da je sustav nadzora i zaštite zračnog prostora potpuno završen i moći ćemo apsolutno jamčiti rad u NATO okruženju i pružanje svih usluga u zračnom prostoru svim savezničkim zrakoplovima. Istaknuo bih da je naš radarski sustav izvrstan. Korišten je u vježbi Noble Midas i potpuno je udovoljio svim zahtjevima, a napomenuo bih da su se ovi sustavi, osim što su u funkciji nadzora u zračnom prostoru, pokazali dobrim i za nadzor situacije na moru te da doista imaju vrhunske sposobnosti.

Kakve promjene i novine, u skladu s aktualnim preustrojem, očekuju HRZ i PZO?

HRZ i PZO s preustrojem su počeli 1. rujna ove godine, a prema dinamičkom planu trebali bi završiti do

kraja sljedeće godine. U usporedbi sa sadašnjim ustrojem smanjuje se broj djelatnika, ali i broj zrakoplovnih baza. Po novom ustroju, u sastavu HRZ-a će biti dvije zrakoplovne baze, i to 91. zb Zagreb i 93. zb Zadar. Letjelišta će biti u Lučkom, Puli i Divuljama. U Lučkom će biti smještena helikopterska eskadrila, u Puli eskadrila borbenih aviona, a u Divuljama ostaje eskadrila transportnih helikoptera. Prema novom ustroju, HRZ i PZO bi trebali imati 1900 djelatnika. Već je dobar dio ljudi otišao u mirovinu, a velik dio će, prije svega opslužništvo, ući u sastav Zapovjedništva za potporu. Dakle, u jednom dijelu će se smanjenje broja ljudi riješiti preraspodjelom. Promjena će biti, ali nitko neće ostati bez posla. Koliko god budemo mogli, udovoljit ćemo našim ljudima.

Uvjeren sam da imamo vrhunsku pilotsku školu, dobro organiziranu i u ovim novim svjetskim okvirima. Imamo kvalitetan civilno-vojni sustav školovanja pilota i mogućnosti da se kod nas školuju piloti iz drugih zemalja

Kakvim biste ocijenili naš sustav školovanja pilota?

Bio sam u dosta zemalja i upoznao se sa sustavom školovanja pilota. Uvjeren sam da imamo vrhunsku pilotsku školu, dobro organiziranu i u ovim novim svjetskim okvirima. Imamo kvalitetan civilno-vojni sustav školovanja pilota i mogućnosti da se kod nas školuju piloti iz drugih zemalja. Nadam se da ćemo u tome i uspjeti.

Preuzimajući ovu dužnost, rekli ste da ste svjesni izazova i težine zadaća koje vas očekuju.

Da, u svakom slučaju izazova je bilo, a moja očekivanja su se ostvarila. Nažalost, dogodila su se i dva nesretna slučaja, pad helikoptera u

Vukovaru i kornatska tragedija. To je nešto što se ne može predvidjeti, što nas je sve duboko potreslo, ali morali smo se i s tim suočiti. Naša je profesija, to znamo svi koji radimo u zrakoplovstvu, bila i uvijek će biti rizična, iako smo radili i uvijek radimo sve kako bismo izbjegli nesreće ili ih bar, koliko god je to moguće sveli na najmanju mjeru. ■

Godišnjica smrti prvog hrvatskog predsjednika

Prije osam godina, 10. prosinca, preminuo je prvi hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman, čiji su lik i djelo trajno obilježili noviju hrvatsku povijest.

Pod njegovim vodstvom pokrenut je proces stvaranja samostalne, suverene i neovisne hrvatske države i ostvaren stoljetni san o hrvatskoj državnosti. "Uvijek i sve za Hrvatsku, a našu jedinu Hrvatsku ni za što!" - obveza je koju je svom narodu u zavjet ostavio prvi hrvatski predsjednik, čija je jedna od najvećih zasluga ujedinjavanje hrvatskog naroda u borbi za hrvatsku samostalnost i neovisnost. Suprotstavljajući se mnogo nadmoćnijem agresio-

snimio Davor KIRIN

ru hrvatski je narod - na žalost, uz velike žrtve - oslobodio zemlju i započeo obnovu. Hrvatska je tako pokazala da može sama rješavati svoje probleme, što je i svijet uvidio i potvrdio međunarodnim priznanjem 15. siječnja 1992. Neosporno je da je utemeljenjem suverene i neovisne hrvatske države i stvaranjem Hrvatske vojske kao zametka moderne oružane sile te vraćanjem Hrvatske u njezine granice dr. Franjo Tuđman osigurao nezamjenjivo mjesto u novijoj hrvatskoj povijesti.

V.S.

Slovensko vojno izaslanstvo u posjetu 91. zb Zagreb

Izaslanstvo slovenskog vojnog zrakoplovstva, koje je predvodio bojnik Roman Hrovat, bilo je od 29. do 30. studenoga u posjetu 91. zb Zagreb, gdje ih je ugostio brigadir Darko Cigrovski i njegovi suradnici. Svrha posjeta bila je razmjena iskustava na području operacija potpore mira s naglaskom na operacije SAR.

Djelatnici 91. zb Zagreb gostima su predstavili rad baze i aktivnosti postrojbi te razmijenili s njima iskustva o radu pilota i tehničkog osoblja. Kolege iz Slovenije iznije-

li su dragocjena iskustva iz rada na terenu na području operacija potpore mira. Zrakoplovno-tehnička bojna 91. zb Zagreb pripremila je prezentaciju rada postrojbe i obilazak radnih mjesta unutar postrojbe prikazujući rad na raznim tipovima zrakoplova i tehnike. Drugog dana posjeta gostima iz Slovenije prezentiran je rad u 28. ETH (eskadrili transportnih helikoptera) 91. zb Zagreb Lučkom. U završnim razgovorima dogovorene su aktivnosti za nastavak i poboljšanje suradnje.

OJI

Provedba tečaja JMTT za dočasnike

U sklopu priprema OSRH-a za ulazak u vojne strukture NATO-a, u bazi HRM-a "Lora" u Splitu održan je petodnevni tečaj na temu Priprema dočasnika za rad u stožeru multinacionalnih snaga.

Na tečaju, koji je trajao od 19. do 23. studenoga, predavači su bili dočasnici iz Zapovjedništva NATO-a za južnu Europu sa sjedištem u Napulju. Dvočlanu ekipu NCO JMTT (Joint Mobile Training and Education Team) činili su dočasnici iz SAD-a. Na tečaju su bila 27 dočasnika najviših razina OSRH-a, koji su pokazali veliko zanimanje za prezentirane sadržaje aktivno se uključivši u raspravu i razmjenu iskustava vezanih za rad dočasnika u stožerima. Učinkovitost predavanja pratio je u ime Zapovjedništva iz Napulja i bojnik Dražen Budinski. Nakon završetka tečaja polaznicima su podijeljeni službeni certifikati. Želja je hrvatske strane da takvi i slični tečajevi postanu tradicionalni način razmjene iskustava, kako bi se što više dočasnika OSRH-a osposobilo za rad u multinacionalnim stožerima.

OJI

Održana Završna planska konferencija projekata izobrazbe u Splitu

Od DPR-a do realizacije projekata izobrazbe

Elaboratom Projekti izobrazbe definirane su 42 projektne zadaće utemeljene na Konceptu izobrazbe i Dugoročnom planu razvoja. Dvadeset šest projektnih zadaća planira se realizirati do kraja sljedeće godine, a preostale predviđenom dinamikom do 2015.

Davor ČULJAK

U hotelu "Zagreb" u Splitu od 20. do 23. studenog održana je Završna planska konferencija projekata izobrazbe. Nakon kvalitetnog rada u kojem su sudjelovali voditelji svih projekata, definirani su ciljevi, isporuke, aktivnosti, koraci, rokovi, dinamika, sredstva, izvori, nositelji, stručni timovi i suradnici te predloženi recenzenti za svaki pojedini projekt. U sljedećih nekoliko dana voditelji projekata sa svojim suradnicima korigirat će planske elemente u skladu s mišljenjem, sugestijama i zahtjevima Prosudbene skupine koju je imenovao načelnik GS OSRH. Faza planiranja službeno će završiti potpisivanjem projektnih obrazaca čelnika Prosudbene skupine general bojnika Mirka Šundova, što se planira za sredinu prosinca, i donošenjem Odluke ministra obrane o početku realizacije projekata izobrazbe.

Odlukom čiji će sastavni dio činiti potpisani projektni obrasci odobrit će se početak realizacije, potvrdit će se izvori i dinamika financiranja, dodijeliti projektnom timu vrijeme i mjesto za rad na projektu, jasno definirati odgovornost voditelja projekata i ovlasti za angažiranje dodijeljenih resursa, ovlastiti Prosudbene skupine za odobravanje eventualnih odstupanja u odnosu na planirane aktivnosti i veličine, utvrditi način kontinuiranog uvida ovlaštenih osoba u stanje realizacije projekata i na kraju potvrditi način komunikacije i izvješćivanja. U svakom slučaju, treba zahvaliti svim nadređenima izravno uključenima u projekte, koji su omogućili nesmetano sudjelovanje u dosadašnjem radu, prepoznajući važnost ovog posla i poštivajući neformalno uspostavljenu matričnu organizacijsku shemu vođenja, što je znatno pridonijelo relativno brzom završetku planske faze. Temeljne pravce poboljšanja svih oblika izobrazbe za potrebe OSRH-a i prilagodbu sustava vojne izobrazbe promjenama u ukupnom sustavu obrazovanja odredio je Koncept izobrazbe za potrebe OSRH-a koji je usvojen Odlukom ministra obrane početkom ožujka 2007. Elaboratom Projekti izobrazbe, koji je potpisao pomoćnik ministra za upravljanje ljudskim resursima u travnju ove godine, definirane su 42 projektne zadaće utemeljene na Konceptu izobrazbe i Dugoročnom planu razvoja. Projektne zadaće grupirane su u osam projekata.

Dvadeset šest projektnih zadaća planira se realizirati do kraja sljedeće, a preostale predviđenom dinamikom do 2015. godine. Realno je očekivati da će se broj projektnih zadaća tijekom realizacije i implementacije u skladu s potrebama i nastalim promjenama i uz suglasnost Prosudbe-

■ Nakon kvalitetnog rada u kojem su sudjelovali voditelji svih projekata, definirani su ciljevi, isporuke, aktivnosti, koraci, rokovi, dinamika, sredstva, izvori, nositelji, stručni timovi i suradnici te predloženi recenzenti za svaki pojedini projekt

ne skupine povećati, što Koncept i elaborat u svakom slučaju dopuštaju. Elaborat je, osim definiranih zadaća, ponudio način i postupke planiranja i realizacije projekata. Kadrovski savjet OSRH-a u svibnju je prihvatio elaborat i imenovao Prosudbenu skupinu, voditelje projekata i članove Koordinacijskog tima iz OSRH-a. Voditelji projekata izobrazbe i projekata upravljanja osobljem završili su u lipnju trodnevni tečaj Project Management. Osim niza radnih sastanaka voditelja projekata i nositelja projektnih zadaća, prije Završne održane su Inicijalna planska konferencija u lipnju u Zagrebu i Glavna planska konferencija u rujnu u Puli.

Ocjene pomoćnika ministra za upravljanje ljudskim resursima i vojnog vrha predvođenog načelnikom Glavnog stožera, na Glavnoj planskoj konferenciji, bile su poticaj za ustrajavanje na definiranim ciljevima i za dalji intenzivni angažman. Svi prihvaćeni zahtjevi i sugestije s Glavne planske konferencije ugrađeni su u planske dokumente koje je polučila Završna planska konferencija u Splitu. U sljedećem broju Hrvatskog vojnika moći ćete dobiti detaljniji uvid u ciljeve i planirane isporuke projekata izobrazbe. ■

Priča o cipelicama

Ne gubimo vrijeme na protokolima, odlazimo na teren kako bismo se što bolje pripremili za vrijeme koje je pred nama, kad će snjegovi zamesti ove planine i kad će relativno topli dani ustuknuti pred mrazovima

— Iz Afganistana Dražen JONJIĆ —

I vojnici ponekad imaju neuobičajene zadatke...

alpinistički tečaj. Nekako sam se i mogao domisliti kako su se i s kojim teškoćama popeli, ali nikako kako će sići s tih strmina. Ili ovdje postoji nekakva gorska služba spašavanja životinja. Teško, vrlo teško. A što se grijanja tiče, ono je u izravnoj vezi sa životinjama, ali i trava koje ljudi skupljaju, a životinje jedu. Jedan zatvoreni, ciklički proces.

“Nametnuta“ zadaća

Satnik Miljak, zapovjednik MLOT-a E sa svojim ljudima ide u ophodnju koja, osim uvijekbavanja kompletiranog sastava, ima i jednu neobičnu “nametnutu“ zadaću. Mali Gianni Orlandini, sin našega vezista Ivana, poslao je svojim vršnjacima u Afganistan pregršt pari obuće. S koliko ljubavi su hrvatski vojnici

I dok pristižu posljednji pripadnici našega kontingenta, u kampu PRT-a u Chagcharanu održana je primopredaja između dosadašnje, pete rotacije i nastupajuće, naše rotacije. Na svečanosti je bio i zapovjednik Regionalnog zapovjedništva Zapad. Sve je prošlo u uobičajenim govorima, kako zapovjednika svih razina, tako i lokalnih vlasti. I, zapravo, svečanost kao svečanost da na njoj nije posebnu NATO medalju za uspješne rezultate dobio naš satnik Alan Petrov, zapovjednik MLOT-a E. Ne gubimo vrijeme na protokolima, odlazimo na teren kako bismo se što bolje pripremili za vrijeme koje je pred nama, kad će snjegovi zamesti ove planine i kad će relativno topli dani ustuknuti pred mrazom. Prolazimo opet kozjim stazama, a naše toyote i naši vozači, Žurga i Hađi, pokazuju nam kako je uspješna bila šestomjesečna škola u prirodi.

Uzajamne veze

Promatramo život u usputnim selima, pokušavajući se dosjetiti kako se ovi ljudi u tako negostoljubivoj prirodi uopće griju i na čemu kuhaju. Odgovor ubrzo saznajemo ostajući zapanjeni pred upornošću i dovitljivošću gorštaka iz pokrajine Ghore: najprije su nas iznenadile okopane vrleti, a onda krave i magarci koji kao da su svladali

obuvali djecu! Mala djevojčica dotrčala je u jednoj čizmi do Mire, a on joj je obuo nove tenisice. Svoju čizmicu ipak nije zaboravila. A našlo se u prtljažniku i vode, i slatkiša, i igračaka.

Lokalni policajci, iznenađeni tim prizorom, samo su se smijali, pokušavajući na neki način i sami pomoći našim dečkima. Zacijelo su i oni uživali u slici u kojoj je jedan iskreni čin darovanja našao iskrene, zahvalne primatelje. I vojnici se ponekad prisjete da su bili djeca... Život u kampu poprima svoje uobičajene oblike. Svi imaju svoje zadatke, koje ispunjavaju najbolje što mogu. MLOT C satnika Srećka Greguranića obavlja posljednje pripreme pred ophodnju. Dečki narednika Jakubeka - naš *Guard* već skrbi o našem mirnom snu. Bojnik Paj planira buduće operacije. Naš NSE na čelu sa satnikom Lukačićem trudi se da nam ničega ne nedostaje, naravno, misleći pritom samo i isključivo na posao. Vezist Orlandini približava nam dom u ove planine. Jedna skladna ekipa, koja se brzo uklopila u međunarodno okruženje kampa, proradila je prije no što se itko nadao. U svemu smo inače uporni, kako u pjesmi tako i u obavljanju zadaća. Sve bez ostatka. Valjda jedino tako i znamo. Kad stignemo, bacimo pogled na hrvatske televizijske kanale. Zbog tropolsatnog vremenskog plusa, gledanost ranojutarnjih emisija je zamjetna... ■

Ojačani transportni kapaciteti HRZ-a i PZO-a

Stigli Jurišnici

Uz isporuku helikoptera, Republika Hrvatska je procesom pregovaranja, uz dosad najkvalitetnije helikoptere koji su nabavljeni, osigurala i znatnu količinu opreme za održavanje i opsluživanje helikoptera, te zamjenskih dijelova

Igor SKENDEROVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Na uzletno-sletnu stazu zračne luke Zagreb, 4. prosinca sletio je jedan od najvećih transportnih aviona na svijetu, Antonov An-124-100 Ruslan. Povod je dolazak prva dva novonabavljena srednja višenamjenska transportna helikoptera Mi-171Š. Isporukom prva dva, od ukupno deset ugovorenih helikoptera, započelo je ispunjavanje ugovora između Republike Hrvatske i Ruske Federacije, koji je stupio na snagu u lipnju ove godine i kojim je regulirano rješavanje dijela klirinškog duga između dviju zemalja. Nabava transportnih helikoptera primjer je i uspješne realizacije jednog od vrlo važnih ciljeva zacrtanih Dugoročnim planom razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske, kojim je definirano ulaganje u opremanje i modernizaciju flote HRZ-a i PZO-a. Ugovor na temelju kojeg je započela isporuka novih helikoptera Republici Hrvatskoj rezultat je dvogodišnjeg rada više radnih skupina.

Koliko se trud tih radnih skupina isplatio svjedoče prve dvije letjelice koje je u svojoj unutrašnjosti prevezao An-124, iz sibirskog grada Ulan Ude, udaljenog od Zagreba 6300 km. Helikopteri Mi-171Š zadnja su i najsuvremenija inačica obitelji transportnih helikoptera Mi-8. Kako je to danas uobičajeno u svjetskoj zrakoplovnoj industriji, uz standardnu tvorničku konfiguraciju, proizvođač zrakoplova naručiteljima daje široku ponudu dodatne opreme za unutarnju ugradnju. Hrvatske *Šturmovike* odlikuje doista bogat paket opreme, što se prije svega odnosi na suvremenu navigacijsku i komunikacijsku opremu zapadne proiz-

vodnje. To naše nove helikoptere čini u cijelosti kompatibilnima NATO standardima, a izravno će se odraziti i na bolju intergransku kompatibilnost i interoperabilnost OSRH-a. Uz to, pilotska kabina u cijelosti je opremljena za noćno letenje. Kako bi se helikopteri mogli rabiti u stvarnim borbenim uvjetima, *Šturmovici* su opremljeni danas standardnim obrambenim paketom, koji čine infracrveni uređaj za ometanje protivničkih projektila, te pirotehnički sustav za izbacivanje IC i radarskih mamaca za ometanje IC i radarski navođenih projektila. Helikopteri su na ključnim mjestima dodatno oklopljeni radi veće razine zaštite od pješačkog naoružanja. Takva zaštita ponajviše je primijenjena na pilotskoj kabini i spremnicima za gorivo, koji su dodatno zaštićeni i opremljeni inertnim plinom kao dodatnom zaštitom u slučaju njihova "propucavanja".

Umjesto dosadašnjih "klasičnih" stražnjih vrata novi helikopteri imaju hidrauličnu rampu, što znatno olakšava brzo desantiranje vojnika, te ukrcaj i transport različite vrste tereta. Na bočnim vratima nalaze se dvije dizalice, jedna nosivosti do 150 kg, a druga do 300 kg. To ih, uz snažne reflektore koji se također ugrađuju na sve helikoptere, čini itekako pogodnima za zadaće civilnog i vojnog traganja i spašavanja, te za brzi medicinski prijevoz. Ukupna nosivost korisnog tereta, kako u unutarnjem transportnom prostoru, tako i kao vanjski podvješeni teret, povećana je na ukupno

4 tone. Može prevesti do 34 vojnika, uz ugradnju srednjeg reda u transportnom prostoru. Novi helikopteri su sposobni i za prijevoz manjih točkastih motornih vozila, te paletiziranog tereta. Slovo Š (*Šturmovik - Jurišnik*) u svojoj oznaci novi helikopteri duguju tome što su opremljeni nosačima za nevođena raketna zrna kalibra 80 mm, odnosno unutarnjim nosačima (na vratima i prozorima) za puškostrojnice, što pak helikopterima omogućuje napadna borbena djelovanja.

Uz isporuku helikoptera, Republika Hrvatska je procesom pregovaranja, uz dosad najkvalitetnije helikoptere koji su nabavljeni, osigurala i znatnu količinu opreme za održavanje i opsluživanje helikoptera, te zamjenskih dijelova. Osigurana je i obuka tehničkog i letačkog sastava, čiji je prvi dio realiziran u Ulan Udeu, a drugi dio obaviti će se u Hrvatskoj. Letačke će posade biti obučene do razine instruktora, a tehnički će sastav biti opremljen i osposobljen za samostalno i kompletno međuremontno (periodičko) održavanje helikoptera. Nova dva helikoptera, prema planu, dolaze za dva mjeseca, a preostale dvije isporuke od po tri helikoptera realizirale bi se početkom ožujka ili travnja 2008. godine. ■

Obilježena 16. godišnjica pogibije pilota i padobranaca u Otoku

U spomen na *nebeske vitezove slavonske ravni*

U čast hrvatskim vitezovima koji su dali svoje živote za slobodno hrvatsko nebo i ravnicu - zapisano je na spomeniku podignutom u središtu Otoka, slavonskoga mjesta u kojemu su prije šesnaest godina poginula četvorica pionira HRZ-a

Napisala i snimila Marija ALVIR

Žrtvama su se poklonili predstavnici OSRH-a predvođeni zapovjednikom HRZ-a i PZO-a brigadnim generalom Vladom Bagarićem

tim pionirima Hrvatskog ratnog zrakoplovstva odala su brojna izaslanstva. Uz članove obitelji i suborce poginulih zrakoplovaca, predstavnike općine i županije, kao i braniteljskih udruga, žrtvama su se poklonili i predstavnici OSRH-a predvođeni zapovjednikom HRZ-a i PZO-a brigadnim generalom Vladom Bagarićem. U prigodnom govoru podsjetio je na gotovo nemoguće uvjete u kojima se skupina zrakoplovnih entuzijasta i istinskih domoljuba humanošću i borbenošću suprotsta-

vila znatno nadmoćnijem agresoru, istaknuvši da je to "nezabilježen primjer odvažnosti u povijesti zračnoga borbenog djelovanja". O bezrezervnoj hrabrosti svojih suboraca, među kojima su uz četvoricu *slavonskih sokolova* bili i mladići iz drugih krajeva Hrvatske, govorio je ratni zapovjednik *Crnih vrana* brigadir Vladimir Rajtar. "Nitko tada nije pitao za cijenu", rekao je, podsjetivši na jedinstvo hrvatskog naroda koje je tada vladalo. Na komemorativnom skupu okupljenima su se obratili i vukovarsko-srijemski župan Božo

Galić te otočki gradonačelnik Josip Šarić.

U sklopu komemorativnog obilježavanja 16. godišnjice pogibije četvorice hrvatskih ratnih zrakoplovaca služena je i misa zadušnica u otočkoj crkvi sv. Antuna Padovanskog, koju je predvodio vlč. Antun Knežević, a tom su se prigodom okupljeni prisjetili i 27 Otočana poginulih u Domovinskom ratu. ■

U čast hrvatskim vitezovima koji su dali svoje živote za slobodno hrvatsko nebo i ravnicu - zapisano je na spomeniku podignutom u središtu Otoka, slavonskoga mjesta pokraj Vinkovaca, u kojemu su prije šesnaest godina poginula četvorica hrvatskih zrakoplovaca. U spomen na pilote Marka Živkovića i Mirka Vukušića te padobrance Antu Plazibata i Radu Grivu i ove je godine održana 2. prosinca, na dan njihove pogibije prigodna komemoracija. Riječ je o pripadnicima Prvoga samostalnog zrakoplovnog voda Osijek, ustrojenog na početku Domovinskog rata i poznatijeg pod ratnim nadimkom *Crne vrane*, koji su pomoću poljoprivrednih i sportskih zrakoplova dostavljali pomoć opkoljenim dijelovima Slavonije te čak i borbeno djelovali, rabeći pritom i izvorni hrvatski izum - tzv. bojler-bombe. Jedan takav let četvorica pripadnika voda nisu preživjela.

U spomen na *nebeske vitezove slavonske ravni* kod spomenika na središnjem trgu okupili su se brojni mještani općine Otok, a polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća počast

Misa u crkvi sv. Antuna Padovanskog

*O nastanku i djelovanju Prvoga samostalnog zrakoplovnog voda Osijek snimljen je film **Nebeski vitezovi slavonske ravni** autora Vladimira Brnardića, novinara HTV-a i dugogodišnjeg suradnika Hrvatskog vojnika. Film govori o ratnim pothvatima odvažnih zrakoplovaca u jesen 1991., zahvaljujući kojima je u opkoljeni Vukovar pomoć u hrani i lijekovima "padala s neba", a agresor strepio od "bojler bombi". Nagrađen je na ovogodišnjem međunarodnom vojnom festivalu u Italiji.*

Obuka u Bojni za specijalna djelovanja

Kako pravilno i sigurno rukovati oružjem

U Bojni za specijalna djelovanja provodi se obuka pravilnog i sigurnog rukovanja kratkim vatrenim oružjem te uvježbavanje borbe u urbanim uvjetima.

Dvotjedna obuka organizirana je za sve borbene satnije BSD-a, a obučavaju se budući instruktori koji će provoditi daljnju obuku. Jedan od njih je satnik Miroslav Krunic, koji je ujedno

bio voditelj jedne skupine polaznika iz redova BSD-a. Prema njegovim riječima, obuka se provodi radi dodatnog osposobljavanja pripadnika Bojne u rukovanju oružjem. Oni koji su dosad prošli obuku izrazili su zadovoljstvo njezinom organizacijom i provedbom. Uz zapovjedništvo BSD-a, za to je zaslužan i instruktor Dubravko Gvozdanović. Taj iskusni poznavatelj oružja i vrhunski strijelac, koji je u više navrata osvajao naslove na domaćim i svjetskim natjecanjima, regionalni je IPSC direktor za Hrvatsku i ovlašten stalni sudski vještak za vatreno i hladno oružje. Za naše specijalce pripremio je poseban program uvježbavanja pa smo imali priliku vidjeti kako to izgleda kad moraju gađati neposredno nakon što izvade ruke iz ledene vode, što je posebno ko-

risno za ronioce, ili kad gađaju u uvjetima smanjene vidljivosti, što je postignuto tako da su svima naočale bile zamazane pastom za zube. Upravo takav način uvježbavanja - u približno realnim uvjetima i sa stručno osposobljenim instruktorima - najbolji je i najsigurniji za pripadnike postrojbe od koje se s pravom očekuje da djeluje u skladu sa svojim nazivom. Za pripadnike Bojne za specijalna djelovanja, kao i za sve kojima je oružje osnovno sredstvo rada, to nije samo pitanje odgovornosti prema poslu koji su izabrali, nego i prema samima sebi, a jedan od osnovnih preduvjeta za uspješno obavljanje vojničkog i policijskog poziva upravo je pravilno i sigurno rukovanje oružjem.

M. ALVIR

snimio D. KIRIN

snimio D. KIRIN

Upravljanje ljudskim resursima u procesu profesionalizacije OS-a

U organizaciji Središta za sigurnosnu suradnju - RACVIAC u vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju od 26. do 30. studenoga održan je seminar pod nazivom "Upravljanje ljudskim potencijalima - profesionalizacija oružanih snaga".

Seminar je organiziran i proveden u suradnji s Institutom za obrambene studije Kraljevine Nizozemske, a među polaznicima su bili predstavnici zemalja jugoistočne Europe - Albanije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Crne Gore, Hrvatske, Makedonije, Moldavije i Srbije. Na početku ih je u ime domaćina pozdravio direktor RACVIAC-a Nedžad Hadžimusić, a prigodnim govorom polaznicima se obratio i nizozemski vojni izaslanik pukovnik Frederih Besselnik.

Seminar je obuhvaćao savjetovanja i interaktivna predavanja te zajedničke radionice i pojedinačne prezentacije, a cilj je bio razmijeniti iskustva u tom pogledu. Predstavnici zemalja regije prezentirali su svoje programe, razgovaralo se o problemima na koje nailaze tijekom transformacije oružanih snaga u profesionalnu vojsku, a nizozemski predavači prikazali su na primjeru svojih oružanih snaga problematiku

upravljanja ljudskim resursima. Tijekom seminara polaznici su imali priliku steći uvid u različite načine i iskustva upravljanja ljudskim resursima u obrambenom sustavu, kako u vrijeme prelaska s ročnog na profesionalni sastav tako i u uvjetima procesa novačenja osoblja, ali i smanjivanja brojčanog stanja oružanih snaga.

M. ALVIR

snimio T. BRANDT

OBAVIJEST

Udruga veterana 1. gardijske brigade **Tigrovi** odnedavno djeluje na privremenoj adresi u Zagrebu, Siget 17. (Autoklub - Siget), kontakt telefoni: **01/5621-757**, telefaks: **01/5613-515**.)

Provedena edukacija - Uvod u financijsko upravljanje i kontrole

Uprava za financije i proračun u suradnji s Upravom za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole Ministarstva financija, u sklopu projekta CARDS 2004. "Jačanje strukture unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru RH" organizirala je edukaciju osoba koje će biti uključene u proces uspostave i razvoja financijskog upravljanja i kontrola u Ministarstvu obrane.

Edukacija pod nazivom "Uvod u financijsko upravljanje i kontrole" održana je u studenom u Časničkom domu Hrvatskoga vojnog učilišta i predstavlja prvi (Modul A) od četiri modula edukacije.

Edukaciju je otvorio voditelj financijskog upravljanja i kontrola u Ministarstvu obrane Željko Gregić, načelnik Službe za proračun i ovlaštení predstavnik Uprave za fi-

nancije i proračun i u uvodnom dijelu posebno istaknuo važnost uvođenja tog sustava.

U edukaciju su bile uključene 23 osobe iz organizacijskih cjelina MORH-a i GSOS-a, a proveli su je koordinatori financijskog upravljanja i kontrola Uprave za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole Ministarstva financija Gordana Vojnović i Davor Kozina. Svrha prvog modula edukacije je pomoć polaznicima u boljem razumijevanju osnova i metoda financijskog upravljanja i kontrola, upoznavanje s načinom primjene unutarnjih kontrola, uključujući praktičnu metodologiju za primjenu neposredno nakon izobrazbe, priliku za uvježbavanje unutarnje kontrole na temelju primjera te izradu popisa i opisa poslovnih procesa.

OJI

Prihvaćena Studija izvodljivosti projekta "Istraživanje ljudskih resursa i potencijala"

U prostorijama GS OSRH-a 19. studenog održana je sjednica Savjeta projekta "Istraživanje ljudskih resursa i potencijala".

Riječ je o znanstvenom projektu koji za MORH provode eksperti Kineziološkog fakulteta, uz suradnju s MORH-ovim Institutom za istraživanje i razvoj obrambenog sustava. Među onima koji su bili na sastanku izdvajamo predsjednika Savjeta, načelnika GS OSRH-a generala zbora Josipa Lucića, voditelja projekta s KF-a prof. dr. Dinka Jukića, dekana KF-a prof. dr. Dinka Vuletu i ravnatelj IROS-a brigadira Darija Matiku.

Podsjetimo, realizacija projekta će trajati pet godina i imat će četiri temeljne faze: utvrđivanje sadašnjeg

stanja antropološkog statusa hrvatskih profesionalnih vojnika, utvrđivanje željenog stanja istog statusa, kreiranje modela vrijednosti pomoću kojih će se postojeće stanje moći promijeniti u željeno, te modeliranje i vrednovanje postupaka kojima će se ostvareno željeno stanje moći zadržati željeno vrijeme. Najvažnija odluka donesena na sastanku jest jednoglasno prihvaćanje Studije izvodljivosti projekta, inače ocijenjene visokom ocjenom. Prihvaćene su također predložene smjernice

rada. Osobito je istaknuta važnost povezivanja glavnih analitičkih zadaća iz Studije izvodljivosti s dinamikom provođenja istraživanja kao i vezivanje sredstava uz ritam rada te usklađenost rokova i faza projekta.

D. VLAHOVIĆ

Civilno-vojna suradnja u akcijama traganja i spašavanja

Seminar pod nazivom "Hitne operacije s lučkim kapetanijama" održan je u splitskoj vojarni "Lora" u organizaciji američkog Ureda za obrambenu suradnju.

Uz domaćine, Hrvatsku ratnu mornaricu, na seminaru su sudjelovali i predstavnici Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, ministarstava unutarnjih poslova te mora, turizma, prometa i razvitka, kao i Državne uprave za zaštitu i spašavanje.

Tijekom trodnevnog seminara, predstavnik Obalne straže Sjedinjenih Država David Edwards, vodeći međunarodni stručnjak za traganje i spašavanje, i zapovjednik iz redova američke Obalne straže Tim Schang prezentirali su traganje i spašavanje iz međunarodne i NATO perspektive. Rasprave vođene na tu temu obuhvatile su zračne operacije i međunarodne ugovore, kao i uporabu radara te drugih komunikacijskih procedura. "Brojne vojne aktivnosti podrazumijevaju rad i suradnju s civilnim agencijama i institucijama, a suradnja s vladinim i nevladinim organizacijama u planiranju i uvježbavanju vrlo je važna za jačanje civilno-vojne suradnje", istaknuo je pukovnik Greg Scofield iz Ureda za obrambenu suradnju Veleposlanstva SAD-a, zaključivši: "Svejedno je li na vodi, u zraku ili na tlu, u miru ili ratu, vojne operacije uključuju i civile."

M. ALVIR

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA MATERIJALNE RESURSE
SLUŽBA ZA UGOVARANJE I NABAVU**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

za popunu slobodnih ustrojbenih mjesta u Službi za ugovaranje i nabavu:

1. Viši stručni savjetnik za pravne poslove

- VSS, Pravni fakultet
- 10 godina radnog iskustva
- položeni DSI
- poznavanje engleskog jezika
- 1 izvršitelj

2. Stručni savjetnik za robe i usluge tehničke i prometne struke

- VSS, tehnički ili ekonomski smjer
- 5 godina radnog iskustva
- položen DSI
- 1 izvršitelj

3. Stručni savjetnik za telekomunikacijsku i elektroničku opremu i materijal

- VSS, ekonomski ili elektronički smjer
- 5 godina radnog iskustva
- položen DSI
- 1 izvršitelj

4. Stručni savjetnik za projekt-nu i tehničku dokumentaciju

- VSS, arhitektonski ili građevinski smjer
- 5 godina radnog iskustva
- položen DSI
- 1 izvršitelj

5. Stručni savjetnik za informatičku i uredsku opremu i materijal, grafičke usluge, tiskanice i tisak

- VSS, ekonomski ili informatički smjer
- vježbenički staž - 16 mjeseci
- 1 izvršitelj

6. Stručni suradnik za opskrbna sredstva i opremu

- VSS, ekonomski ili tehnički smjer
- vježbenički staž - 16 mjeseci
- 1 izvršitelj

7. Stručni suradnik za izgradnju vojnih i drugih objekata

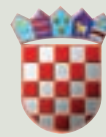
- VSS, građevinski ili ekonomski smjer
- vježbenički staž - 16 mjeseci
- 1 izvršitelj

8. Viši stručni referent za izradu periodičnih izvješća

- VSS, informatičkog smjera
- vježbenički staž - 14 mjeseci
- 1 izvršitelj

Natječaj je otvoren do **31. prosinca 2007.**

Za sve informacije s internim natječajem kontakt telefon je **4567-650.**

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
GLAVNI STOŽER OSRH
PERSONALNA UPRAVA**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

za upućivanje časnika OSRH-a u mirovne misije UN-a u 2008./2009.

OPĆI UVJETI:

- najmanje pet godina službe u OSRH-a na časničkoj dužnosti
- manje od 50 godina života
- povoljna ocjena zdravstvene sposobnosti za službu u mirovnoj misiji
- poznavanje traženog stranog jezika > 70% ALCPT
- ispunjena izjava o dragovoljnosti
- položen vozački ispit "B" kategorije
- osobni čin: poručnik - pukovnik
- za dužnosti vojnih promatrača završen tečaj za vojne promatrače UN-a, a po mogućnosti napredna časnička izobrazba; za stožerne časnike najmanje tečaj za stožerne časnike UN-a, a po mogućnosti Zapovjedno-stožerna škola.

Raspis s konkretnim misijama, dužnostima i uvjetima dostavljen je svim ustrojbenim cjelinama MORH-a i OSRH-a dopisom Personalne uprave (J-1) GS OSRH, KLASA: 018/07-01/1, URBROJ: 512-06J1-0202-07-503 od 30. listopada 2007.

Detaljne informacije i sadržaj raspisa časnici trebaju zatražiti kod nadležnih personalnih djelatnika u svojim ustrojbenim cjelinama.

Prijave kandidata s ispunjenom izjavom o dragovoljnosti i tiskanicom uz prijavu za mirovne misije treba putem nadređene ustrojbene cjeline dostaviti Personalnoj upravi (J-1) GS OSRH do **18. prosinca 2007.**

Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon **01/66 31-128, 31-568 i 31-168.**

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
PERSONALNA SLUŽBA**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

za popunu upražnjenih radnih mjesta

1. VIŠI STRUČNI SAVJETNIK ZA RAZVOJ I ANALIZU STANDARDI I NORMATIVA - 1 IZVRŠITELJ

Uvjeti:

- VSS / tehnički smjer
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSp: 91001
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

1. STRUČNI SAVJETNIK ZA RAZVOJ KODIFIKACIJSKOG SUSTAVA - 1 IZVRŠITELJ

Uvjeti:

- VSS / tehnički smjer
- ustrojbeni čin: bojnik
- VSSp: 91001
- 5 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati iz ustrojstvenih cjelina Ministarstva obrane mogu dostaviti do **20. prosinca 2007.** na adresu: Ministarstvo obrane RH, Uprava za ljudske resurse, Personalna služba, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb, a kandidati iz ustrojstvenih cjelina Glavnog stožera OSRH i OSRH putem Personalne uprave GS OSRH, Sarajevska bb, (vojarna "Croatia"), 10 000 Zagreb

GeorgiaTech

ISTRAŽIVAČI američkog sveučilišta GeorgiaTech udružili su se s tvrtkom Science Application International Corporation (SAIC) u izradi besposadnog robotskog vozila za nastup na najvećoj robotskoj utrci. Riječ je naravno o već kultnom natjecanju Grand Challenge koje za 2007. nosi novi naziv - Urban Challenge - i prvi se put odvija u urbanim uvjetima. Svrha je potaknuti razvoj besposadnih vozila sposob-

nih za samostalno i sigurno kretanje u dinamičnim uvjetima gradskog prometa.

Vozilo koje su razvili zove se Sting 1. Na prvi pogled to je malo "nakićen" Porsche Cayenne. No, na drugi pogled jasno je kako je riječ o vozilu koje samo ima obličje i pogonski sustav popularnog Porschea, a sve ostalo je znatno drukčije.

Sting 1 je opremljen sa šest kamera, osam računala, Doppler radarom

Vozilo bez vozača

i infracrvenim laserskim radarom, a dizajniran je tako da vozi bez ljudske intervencije, poštujući pritom kalifornijske prometne propise. Predviđeni su postupci kao što je uključivanje sa sporedne prometnice na glavnu u uvjetima gustog prometa, izbjegavanje raznih pokretnih i nepokretnih zapreka, snalaženje na raskrižjima, petljama i slično.

Računala su spojena u mrežu pomoću dvije brze sabirnice i programirana su tako da prepoznaju uvjete na prometnici. To uključuje spoznaje kako ostati u prometnoj traci, kako preteći drugo vozilo, kako skretati u urbanim područjima, kako svladati kompleksna semaforizirana raskrižja, kako se uključiti u promet ili kako se "ponašati" na velikim javnim parkinzima. Ustvari, konstruktori kažu kako Sting 1 mora naučiti "misлити" sam za sebe.

M. PETROVIĆ

Pakistan nabavio Falco letjelice

TALIJANSKA tvrtka Galileo Avionica, koja je dio Finmeccanica, tijekom studenoga uspješno je dovršila višemjesečna testiranja svog bespilotnog sustava Falco. Ta testiranja bila su provedena za potrebe prvog inozemnog naručitelja, a iako zasad dužnosnici javnosti ne potvrđuju te navode, riječ je o Pakistanu. Potkraj prošle godine Pakistan je donio odluku o nabavi talijanske vojne tehnike, što prije svega uključuje suvremeni i iznimno napredni PZO sustav Spada 2000 (koji proizvodi konzorcij MBDA, nekadašnji Alenia Marconi Systems) i, prema brojnim navodima u svjetskom tisku, bespilotne letjelice Falco. Prema određenim izvorima, prvi sustav Falco je već isporučen, priprema se isporuka drugoga, uz mogućnost dodatne is-

poruke i trećeg sustava. Bespilotne letjelice Falco pripadaju TUAV/MALÉ kategoriji bespilotnih letjelica, a prvi probni letovi su obavljani tijekom 2003. godine. Navedena operativna ispitivanja Falcoa tvrtka Galileo Avionica tijekom proteklih 15 mjeseci obavila je na području Europe, Afrike i Azije, kako bi ga iskušala u svim klimatskim i operativnim uvjetima. Falco uz dodatne

spremnike za gorivo ima autonomiju boravka u zraku do 14 sati, pri čemu je maksimalni dolet (domet upravljačkog linka) do 200 km. Maksimalni operativni vrhunac leta je 6000 m. U svojoj žirostabiliziranoj kupoli s donje strane trupa može nositi kombinaciju elektrooptičkih, infracrvenih i radarskih senzora te sustav za borbu protiv elektroničkog ometanja. Letjelica ima

i ATOL (Automatic Take Off and Landing) sustav za autonomno polijetanje i slijetanje. Jedan Falco System čine četiri bespilotne letjelice, zemaljska upravljačka postaja (GCS - Ground Control Station), zemaljski podatkovni terminal (GTD - Ground Data Terminal) i zemaljska prateća oprema (GSE - Ground Support Equipment).

I. SKENDEROVIĆ

Napredne baterije za najteže zadaće

TVRTKE QinetiQ i ABSL razvile su posebnu naprednu bateriju za najsloženije i najteže zadaće. Riječ je o bateriji od 5,4 kWh koja se sastoji od dva identična modula sa 27 ćelija tipa litij-sumpor-klorid. Moduli imaju kapacitet od 90 Ah svaki, gustoća energije je veća od 300 Wh/kg, a daju napon od 35 V. Tijekom razvoja nove baterije, koji je trajao 18 mjeseci, QinetiQ je bio odgovoran za upravljanje razvojnim programom i rad na dizajniranju ćelija, dok je ABSL bio odgovoran za fizičku procjenu ćelija, dizajn baterije, sastavljanje i provjeru kvalitete.

Dokaz iznimne kvalitete nove baterije je to što je uporabljena kao izvor energije za istraživački teret tijekom misije ruske besposadne sve-

mirske letjelice Foton-M3. Letjelica je u orbitu lansirana raketom Sojuz-U 14. rujna 2007. s kozmodroma Bajkonur u Kazahstanu.

Foton-M3 je nosio 40 različitih eksperimentalnih kompleta za potrebe Europske svemirske agencije (ESA). Tijekom dvanaestodnevne misije provedeno je mnoštvo eksperimenata u uvjetima mikrogravitacije. Od tih se eksperimenata očekuje znatan prinos brojnim znanstvenim istraživanjima. Tijekom tih zadaća baterije su bile glavni izvor energije, a osigurale su i povratak na tlo.

Među brojnim eksperimentima bili su i Aquahab - akvatičan habitat u kojemu se pratio utjecaj bestežinskog stanja na jednostanične organizme i ribe. Eksperiment Biobox se sastojao od dva programibilna inkubatora za proučavanje bestežinskog stanja na stanice za izgradnju kostiju i negativan utjecaj svemirske radijacije na razna tkiva.

M. PETROVIĆ

Nova inačica LITENING-a

SREDINOM studenoga američka tvrtka Northrop Grumman objavila je kako je sklopila novi ugovor s američkim ratnim zrakoplovstvom i mornarskim korpusom, na temelju kojega se obvezala na razvoj i isporuku poboljšane inačice LITENING ciljničkog podvjesnika zadnje, (četvrte) generacije.

Ugovor će inicijalno biti financiran s 18 milijuna američkih dolara, a u razdoblju od rujna 2008. do siječnja 2010. Northrop Grumman je dužan isporučiti 201 sustav.

Najveće poboljšanje novog LITENING-a činit će novi data link sustav Plug & Play II. Novi data link sustav omogućit će veću propusnost podataka, više radnih frekvencija, pri čemu će se zadržati kompatibilnost s lako prenosivim ROVER (Remotely Operated Video Enhanced

Receiver) terminalima koje rabe kopnene snage, a koji omogućavaju dobivanje videoprikaza s različitih zrakoplovnih platformi. Plug & Play II nudi znatno veći potencijal za punu dvosmjernu razmjenu data i videomaterijala, njihovo digitalno snimanje i spremanje za potrebe daljnje analize i općenito bolju "mrežnu" povezanost više postrojbi na terenu. Uz Plug & Play II data link sustav, LITENING će sadržavati i novi FLIR senzor razlučivosti

1024x1024 (1k x 1k) koji bi trebao znatno unaprijediti detekciju ciljeva i njihovo bolje raspoznavanje danju i noću u infracrvenom spektru. Bit će opremljen i novom TV kamerom s CCD čipom nove generacije koja bi trebala omogućiti kvalitetnije zahvat i praćenje ciljeva u uvjetima dnevnog svjetla.

Od ulaska u operativnu uporabu, tijekom

1995., dosad su zajednički izraelski Rafael i američki Northrop Grumman proizveli više od 500 podvjesnika LITENING (LITENING, LITENING II, LITENING ER i LITENING AT). Od toga je oko 400 sustava integrirano na avione AV-8B, A-10, B-52H, F-15E, F-16 i F/A-18C/D koji su na njima ostvarili više od 750 000 radnih sati, od čega je više od pola bilo realizirano u stvarnim borbenim uvjetima.

I. SKENDEROVIĆ

Oklopno vozilo Caiman

BRITANSKA tvrtka BAE Systems jedan je od većih proizvođača oklopnih vozila MRAP za potrebe američke kopnene vojske (US Army). Uz lakše oklopno vozilo RG-33 u pogonskoj konfiguraciji 4x4 i 6x6, razvili su veće i snažnije vozilo Caiman. Riječ je o masivnijem i većem vozilu koje je načinjeno na temelju standardnog oklopnog kamiona FMTV i oklopne kabine LSAC. No, tvrtka se nije odlučila samo na oklopljivanje postojećeg kamiona, nego je studiozno prionula poslu i načini-la vozilo s nešto drukčijom konstrukcijom.

Izvorno, kamion FMTV ima uobičajenu kabinu odmah iznad prednje

osovine, što u uvjetima minske opasnosti i nije najsretnije rješenje. Zato je Caiman dobio "nos" u koji je smješten motor, a kabina je pomaknuta unatrag kako bi se povećala zaštita u slučaju da prednji kotači naiđu na minu. Unatoč promijenjenom izgledu i bitnim novinama u konstrukciji, Caiman ima 85% istih dijelova kao i standardni kamion FMTV. Ima pogonsku konfiguraciju 6x6, kabina i dio za vojnike na stražnjem dijelu nude dobru razinu zaštite, a relativno veliki vjetrobranski i manji bočni prozori omogućavaju dobar pregled okoline.

U Caimanu ima mjesta za 10 ljudi, razina oklopne zaštite se može

BAE Systems

naknadno povećati, a prihvaća sve vrste kupola s posadom ili bez nje. Pogonski dio ima stalni pogon na sve kotače, automatsku transmisiju koja olakšava rad vozaču, osobito na težim terenima, te sustav središnje prilagodbe tlaka u gumama. Opremljeno je i ABS sustavom za što veću sigurnost.

M. PETROVIĆ

Dostava posljednje turske podmornice

ZAPOVJEDNIŠTVO turske ratne mornarice prihvatilo je četvrtu podmornicu klase Gür tijekom primopredajne svečanosti u brodogradilištu Gölcük, smještenog u blizini Istanbula. Podmornica imenovana Birinci İnönü (S-360) je posljednja od osam Type 209/1400 dizel-električnih podmornica koje su sklapane prema licenciji njemačkog proizvođača podmornica Howaldtswerke Deutsche Werft (HDW).

Inicijalna serija koja se sastoji od četiri podmornice podvodne istisnine 1586 tona, primljena je u operativnu službu turske ratne mornarice

između ožujka 1994. i listopada 1998., a seriji je dodijeljena klasa imena Preveze. Prva podmornica sljedeće serije, od također četiri podmornice nazvane klasom Gür, primljena je u aktivnu službu u srpnju 2003., a ostale u srpnju 2005. i siječnju 2006.

U prosincu prošle godine Turska je raspisala međunarodni natječaj za nabavu šest pod-

mornica sa zračno-neovisnim (anarobnim) pogonskim sustavom. Stečeno iskustvo na podmornicama Type 209/1400 Turska namjerava u najvećoj mjeri prenijeti na novu klasu podmornica, pri čemu će se zahtijevati da uz neizbježan transfer tehnologije, maksimalan opseg radova bude prenesen u brodogradilište Gölcük. Nakon što su pristigle sve ponude, lista potencijalnih ugovaratelja svela se na svega četiri tvrtke: francuski Armaris, talijanski Fincantieri, njemački HDW i španjolsku Navantia. U skladu s planiranim rokovima, prva podmornica sa zračno-neovisnim sustavom trebala bi biti dostavljena turskoj ratnoj mornarici do 2015. godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

Serijska proizvodnja NSM projektila

TVRTKA Kongsberg Defence & Aerospace nedavno je potpisala dugoočekivani ugovor o serijskoj proizvodnji novog protubrodskog projektila NSM (New Antiship Missile, Nytt Sjømalssmissil) s vojnim logističkim sektorom norveških oružanih snaga, a vrijednost ugovora procjenjuje se na 2,75 milijarde norveških kruna (466 milijuna dolara). Protubrodski projektili NSM bit će razmješteni na novoizgrađene fregate klase Fridtjof Nansen i šest brzih napadajnih brodova klase Skjold norveške ratne mornarice.

Ugovor o serijskoj proizvodnji označio je kraj desetogodišnjeg istraživanja i razvoja novog projektila, a istodobno položio temelje industrijskoj aktivnosti u sljedećih 30 do 40 godina. Dodijeljeni ugovor je najveći pojedinačni ugovor koji je potpisala tvrtka Kongsberg, a proizvodnja NSM projektila odvijat će se do 2014. i osigurati zaposlenje za 200 do 250 djelatnika tvrtke. U ciklus

proizvodnje bit će uključeno i oko 120 norveških podizvođača.

Projektil NSM, izrađen od kompozitnih materijala, opisan je kao visokopodzvučni projektil male radarske zamjetljivosti srednjega dometa (najmanje 100 km), duljine 3,95 m, promjera 0,4 m i mase 420 kg, a opremljen je njemačkom (EADS/TDW) bojnog glavom koja teži 120 kg. Pokretan francuskim (MBDA) Microjet turbomlaznim motorom, rabit će

dvofrekventni inteligentni infracrveni pretraživač (intelligent imaging infrared seeker - I3R) koji radi u pasivnom modalitetu i u potpunosti je sposoban razlikovati određeni brod u grupi brodova, ali i vrlo uspješno pronalaziti zemaljske ciljeve. Zbog iznenadnih promjena putanje, naglih iskakanja i sea-skimming profila leta u završnoj fazi, NSM je veliki problem za protivničku obranu. Probna ispitivanja izvedena su u američkom mornaričkom centru za naoružanje u Kaliforniji i uspješno

dovršena u siječnju ove godine. Projektil NSM će zamijeniti protubrodске rakete istog proizvođača Penguin Mk 1 koje se rabe na brzim napadajnim brodovima. No, Kongsberg će nastaviti s isporukom kasnijeg modela raketa Penguin Mk 3 kojima se koriste zrakoplovi norveškog ratnog zrakoplovstva F-16s i njezine inačice koju rabe helikopteri Mk 2 Mod 7.

M. PTIĆ GRŽELJ

BERP IV krakovi za Merlin

TIJEKOM studenoga tvrtka AgustaWestland uspješno je završila niz probnih letova sa srednjim transportnim helikopterom AW101, opremljenim novim BERP IV krakovima glavnog rotora. Riječ je o programu koji je tijekom 2000. tvrtka AgustaWestland pokrenula zajedno s ministarstvom obrane Ujedinjenog Kraljevstva, kojim se žele postići bolje *hot and high* odlike Merlina. Prvi probni letovi s novim BERP IV krakovima započeli su tijekom rujna 2006., a početak opremanja britanskih mornaričkih transportnih helikoptera AW101 Merlin Mk.3A očekuje se početkom iduće godine.

Novi BERP krakovi znatno su popravili opće letne performanse Merlina. Tijekom tih probnih letova maksimalna postignuta brzina iznosila je 367 km/h, dok je maksimalna postignuta visina bila 3962 m. Maksimalna težina helikoptera bila je

16 500 kg, što je 1900 kg više u odnosu na "normalnu" inačicu Merlina, odnosno 900 kg više u odnosu na AW101. Uz navedeno, poboljšanim dizajnom krakova i novom tehnologijom proizvodnje znatno je smanjena i razina buka koju su dosad proizvodili krakovi glavnog rotora, čemu neće moći parirati ni jedan drugi transportni helikopter te kategorije. Nositelj daljnje serijske proizvodnje BERP IV krakova bit će

također AgustaWestland, koji najavljuje kako će bez ikakvih problema biti moguć retrofit svih dosad proizvedenih Merlina, te da će spremno reagirati na svako takvo traženje dosadašnjih operatera Merlina.

I. SKENDEROVIĆ

Odlike modernih specijalnih postrojbi

Druga polovica prošloga stoljeća zasigurno je razdoblje u kojem je, na svjetskoj razini, ustrojeno najviše specijalnih postrojbi, a razlog tome su sve prisutniji nemiri u kolonijama mnogih država, uključivanje u svjetske krize, kao i borba protiv terorizma, gdje su klasične konvencionalne snage, “pametna” i nuklearna oružja u potpunosti neučinkovite

— Zvonko KRAJNOVIĆ —

Osnovna razlika između specijalnih postrojbi (malih pokretnih skupina) i klasičnih konvencionalnih snaga su znatna financijska izdvajanja (milijuni) za njihovo opremanje i obuku, što ih čini najelitnijim dijelovima svih vojski i policija svijeta. Osnovna djelatnost takvih postrojbi su operacije duboko u neprijateljskom teritoriju, izvođenje diverzija i sabotaza, te protuteroristička djelovanja.

Takav način ratovanja postoji odavno u vojnoj tradiciji, a ponegdje se još naziva i gerilskim ratom ili, u grubom prijevodu, “malim ratom”. Američki Rendžeri su najstarija specijalna postrojba, postoje gotovo 250 godina, a naziv su dobili po mladom graničaru Robertu Rogersu koji je još u Englesko-francuskom ratu (1754. - 1763.) osnovao četiri izvidnička i prepadna sastava, po njegovom imenu nazvana Roger's Rangers. Jedna od prvih akcija bila je kad je Rogers s dvadeset Rendžera porazio sedam puta

brojnije francuske snage. Rendžeri su kroz povijest sudjelovali u svim svjetskim ratovima i krizama i u većini slučajeva sve svoje akcije vrhunski odrađivali. SAD godinama raspolaže najimpresivnijim postrojbama koje su do danas sudjelovale u mnogim ratovima i specijalnim operacijama (Granada, Panama, Irak, Somalija, bivša Jugoslavija, Afganistan i td.). Poznato je i da američki specijalci-instruktori sudjeluju u formiranju specijalnih postrojbi mnogih država. Od prosinca 1980. sve postrojbe za specijalne namjene američkih oružanih snaga ujedinjene su u Združeno zapovjedništvo za specijalne operacije (JSOC - Joint Special Operations Command), a dotad su bile raspršene u kopnoj vojsci, zrakoplovstvu i mornarici. Najpoznatije postrojbe podređene JSOC-u su: Rendžeri, Zelene beretke, Delta force, SEAL te različite skupine za specijalna ratovanja (npr. EOD) i obavještajna djelovanja. Nikad, pa ni danas, nijedna postrojba nije bila tako tajan-

stvena kao što je francuska Legija stranaca. Tradicija ratovanja Legije, koja traje više od 200 godina, zabilježila je brojne uspjehe na svjetskim ratištima još od 1831., kad je i službeno utemeljena. Glas koji je prati kroz povijest kao skupinu svjetskih pustolova, kriminalaca i ubojica, pripadnika oko sto nacija koji su bježali pred zakonima i progonima u svojim državama, a koji su za sigurno utočište i bijednu plaću, morali poslušno služiti nekoliko godina, potpuno se izgubio. Legija je danas visokoprofesionalizirani integralni dio francuskih oružanih snaga u kojoj služe pripadnici raznih vjera, rasa i uvjerenja, spremni boriti se za francuske interese. Oni su nadasve odvažni ljudi, ali ne samo zato što su takvi u borbama i samokontroli u kriznim situacijama, nego zato što imaju hrabrosti raskinuti s prošlošću, pa i s najdražima. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Kroz blato i prašinu (II. dio)

Proizvodnja vojnih kamiona jedno je od područja u kojem ne dominiraju američki proizvođači. Umjesto njih tim tržištem "vladaju" europske tvrtke, prije svega njemačke

Pripremio Srećko RADOVIĆ

Support Vehicle Program britanske vojske smatra se trenutčno najvećim europskim planom nabave vojnih vozila, posebice kamiona. U travnju 2005. britanska Defence Procurement Agency i njemačka tvrtka MAN potpisale su ugovor vrijedan milijardu britanskih funti za isporuku 5234 kamiona. Već u lipnju iste godine narudžba je povećana za dodatnih 2077 kamiona vrijednih 250 milijuna britanskih funti.

Osnovu narudžbe čine Medium Mobility Vehicles (MMV), vozila bazirana na MAN-ovim kamionima iz serije HX. Riječ je o lakim kamionima konfiguracije 4x4 nosivosti šest tona, srednjim 6x6 nosivosti devet tona, te teškim 8x8 i nosivosti 15 tona. Tu je i cisterna na kamionu konfiguracije 6x6. Osim MMV-a britanska je vojska naručila i Improved Medium Mobility (IMM) 6x6 kamion u konfiguraciji za prijevoz

tereta i kao cisterna. IMM je baziran na MAN-ovu kamionu SX44 povećane pokretljivosti. Ugovorom su obuhvaćena i dva kamiona za izvlačenje u konfiguraciji 8x8 i mase 18 i 36 tona. Prva serija od 161 transportnog kamiona isporučena je u srpnju ove godine. Ti su kamioni namijenjeni za obuku vozača i tehničkog osoblja. Isporučka prvih kamiona za izvlačenje planirana je za veljaču 2008. Zbog velike narudžbe završetak isporuke planira se tek za 2015. Kamioni iz SVP programa ući će u operativnu uporabu tijekom 2009. godine.

Kamioni serije SX nastali su kao razvojni derivat kamiona Kat 1, koje je od 1976. do 1982. MAN proizvodio za njemačku vojsku. Ukupno je isporučio 8168 tih kamiona. Pobj-

šani Kat 1A1 predstavljen je potencijalnim kupcima 1993., a 1997. došao je još noviji Kat A1.1. Do danas je više od 60 kupaca kupilo više od 12 000 kamiona serije Kat 1/SX. Velika prednost i HX i SX kamiona jest mogućnost prijevoza transportnim avionom C-130 Hercules.

Njemačka vojska je 20. prosinca 2006. naručila "samo" 157 kamiona SX45 opremljenih oklopljenim kabinama, namijenjenih njemačkim snagama u mirovnim operacijama. Ugovor je sklopljen pošto su kamioni prošli dvogodišnje testiranja u njemačkim postrojbama raspoređenim na Kosovu, a isporuka vozila planira se od 2007. do 2012. MAN-ovi kamioni serije SX namijenjeni su nošenju velikih tereta, uključujući kontejnere do mase od 16 tona. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

A400M širi krila (I. dio)

Nakon mnogih odgađanja i poteškoća, uzrokovanih (pre)velikim brojem uključenih tvrtki i kupaca, razvoj vojnog transportnog aviona A400M napokon je počeo napredovati

Pripremio Dražen MILIĆ

Programi razvoja suvremenih vojnih aviona mogu biti vrlo dugački procesi ugroženi stalnim promjenama zahtjeva kupca/naručitelja i promjenama u financiranju (proračunskim ograničenjima). Ponekad se mjeseci razvuku u godine, a onda se pokušava godinu zbiti u mjesec. Poseban su problem međunarodni projekti u kojima politika ima posebnu ulogu. Prvi je problem što u njima svaki partner želi što više poslova kako bi zaposlio svoje industrijske kapacitete. Često se dogodi i da partneri imaju različite poglede na to što se od novog sustava očekuje, pa se na kraju razidu. Europa je puna takvih primjera. Zapravo je mnogo teže pronaći programe koji su uspješno dovršeni, a da pritom bar jedan od početnih partnera nije u međuvremenu odustao.

Jedan od rijetkih "sveeuropskih" projekata koji će po svemu sudeći

doživjeti ostvarenje jest novi srednji transportni avion A400M koji razvija tvrtka Airbus Military. Ni taj program nije išao lako. O tome koliko je bilo problema govori već i to što su još prije gotovo trideset godina Njemačka, Francuska i Velika Britanija odlučile zajednički razviti vojni transportni avion kojim bi zamijenile svoje Lockheed Martin C-130 i Transall C-160. Da je avion razvijen u prvih deset godina, prvi primjerci bi već počeli izlaziti iz operativne uporabe. Umjesto toga, prvi će prototip prvi put poletjeti, ako ne bude novih odgoda, tek potkraj 2008. godine.

Osim američkog strateškog transportnog aviona Boeing C-17 Globemaster III, svi ostali avioni zapadnog podrijetla opasno su se približili kraju svoje operativne uporabe. I to u vrijeme kad promijenjeni politički odnosi u svijetu i velik broj mirovnih operacija zahtijevaju velike

transportne kapacitete. Zbog toga se od transportnih aviona očekuje velika (korisna) nosivost, teretni prostor velike zapremine, velika brzina krstarenja i interkontinentalni dolet.

Vjerojatno nigdje drugdje u svijetu nije tako očita potreba za novim transportnim avionima kao kod europskih članica NATO saveza. Nakon nestanka "sovjetske prijetnje" europske su države znatno smanjile izdatke za vojne potrebe. Tome je, između ostalog, posljedica i bitno smanjenje zračnih transportnih kapaciteta. Naime, nitko nije očekivao da će samo deset godina poslije upravo transportni avioni biti presudni za odvijanje mnogih (mirovnih) operacija. Tako su posljedice tadašnjih krivih prosudbi došle "na naplatu" danas. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Razvoj mlaznih aviona 1937.-1950.

Iljušin Il-28

lako je Il-28 bio jedan od najboljih bombardera s početka pedesetih godina prošlog stoljeća, Iljušin nikad više nije uspio ostvariti jednak uspjeh. Tako je Il-28 ostao jedini Iljušinov mlazni borbeni avion koji je ušao u operativnu uporabu

— Domagoj MIČIĆ —

Potkraj II. svjetskog rata, kad je postalo očito da će nacistička Njemačka izgubiti rat i da će svjetskom političkom scenom zagospodariti Sjedinjene Američke Države i Sovjetski Savez, sovjetski politički i vojni vrh odlučio je pokrenuti niz programa kojima bi dostignuo, i po mogućnosti prestigao američku tehnološku dominaciju. Posebna je pozornost dana razvoju borbenih aviona s mlaznim pogonom. Iako je u samom početku naglasak bio na lovačkim avionima namijenjenima obrani od američkih dalekometnih bombardera s nuklearnim oružjem, nije zanemaren ni razvoj bombardera.

Najveća prepreka ostvarivanju razvoja mlaznog zrakoplovstva bio je nedostatak odgovarajućih turbomlaznih motora. Iako je Arkhip Ljulka počeo rad na razvoju prvih sovjetskih turbomlaznih motora neposredno pred početak II. svjetskog rata, njegovi naponi nisu bili ni približno uspješni kao njegovih "kole-

ga" u Njemačkoj i Velikoj Britaniji. Zbog toga su sovjetski stručnjaci s velikim zanimanjem prionuli kopiranju njemačkih motora Junkers Jumo 004 i BMW 003. Ti su motori postali i osnovom za razvoj prvih uporabljivih sovjetskih turbomlaznih motora. Jedini je problem bio što je njemačka industrija bila daleko naprednija od tadašnje sovjetske, pa sovjetske kopije nikako nisu uspijevale dostići kvalitetu originala.

Još tijekom II. svjetskog rata, kad su počeli stizati izvještaji o britanskom i američkom napretku u razvoju turbomlaznih lovaca, a sovjetski su se piloti počeli susretati s njemačkim lovačkim avionima s turbomlaznim pogonom, Staljin je zapovjedio da se mora početi sa žurnim razvojem prvih sovjetskih mlaznih lovaca. Iako je taj prioritet ostao sve do raspada Sovjetskog Saveza ubrzo je postalo jasno da će sovjetsko ratno zrakoplovstvo trebati i mlazne bombardere. Zbog toga

su početkom 1945. projektni biroi Suhoj, Tupoljev i Iljušin počeli s radom na idejnim nacrtima prvih sovjetskih mlaznih bombardera. Suhoj nikad nije dovršio svoj projekt, dok se Tupoljev odlučio po svaku cijenu preteći "konkurenciju", pa je na svom bombarderu Tu-2 klipne motore zamijenio turbomlaznim i tako dobio Model 77/Tu-12.

Jedino je Sergej Vladimirovič Iljušin ponudio, uvjetno rečeno, potpuno nov avion. Uvjetno rečeno jer je Il-22 zapravo bio povećana kopija njemačkog bombardera Arado Ar.234 Blitz (vidi Hrvatski vojnik broj 19). Il-22 je bio dugačak 21,05 metara, razmaka krila 23,06 m, a prazan je težio 14 950 kilograma. Pokretala su ga dva turbomlazna motora Ljulka TR-1 potiska 12,75 kN, što je bilo dostatno za borbeni teret od tek 2000 kilograma. Posada je brojala pet ljudi. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Hrvatski vitezovi Reda Marije Terezije (IV)

Josip Kazimir Drašković (1716.-1765.)

Niz bitaka u kojima je sudjelovao Drašković impresivan je, a njegovo herojstvo dodatno dobiva na "težini" kad se uzme u obzir to da je vrlo često osobno predvodio juriše svojih postrojbi...

Vladimir BRNARDIĆ

Pripadnik poznate hrvatske plemićke obitelji, Ivan V. Drašković bio je hrvatski ban i general. Njegov sin Josip Kazimir nastavio je tradiciju i također se odlučio za vojničko zvanje. Stupio je u službu 1734. s 18 godina. Od 1736. do 1739. sudjelovao je u ratu protiv Turaka, boreći se u Srbiji i Vlaškoj. Nakon toga, 1745. postao je potpukovnikom u 32. linijskoj pješačkoj pukovniji Forgách, s kojom je tijekom Rata za austrijsko naslijeđe (1740.-1748.) uspješno ratovao u Italiji. Zbog toga je 1749. promaknut u pukovnika, a samo godinu dana kasnije postao je general bojnik.

U Sedmogodišnjem ratu (1756.-1763.) prvo se istaknuo u bici kod Lobositz-a 1. listopada 1756. kamo je, kako bi spriječio austrijski pokušaj deblokade opkoljene saske vojske kod Pirne, pruski kralj Fridrik II. poslao dio pruskih snaga ususret Austrijancima. Austrijski maršal Browne zauzeo je povoljan položaj s glavninom vojske. Na desnom krilu uzduž rijeke Elbe bila je postavljena jaka prethodnica koja je podupirala četiri bojne karlovačkih i banskih krajišnika pod zapovjedništvom generala Draškovića izbočene ispred desnog krila. Krajišnici su bili smješteni na padinama brijega Lobosch, a zadaća im je bila omesti dolazak i razvoj Prusa. Fridrik je isprva mislio boriti se s austrijskom zalaznicom, pa je poslao

Većinu svojih brojnih bitaka Josip Drašković vodio je tijekom Sedmogodišnjeg rata između Austrije i Prusije

konjicu u dva juriša koja su vrlo lako odbijena. U međuvremenu je austrijsko topništvo počelo tući prusko pješaštvo koje se još nije potpuno razvilo ispod Loboscha, odakle su ga gađali i hrvatski krajišnici. Fridrik je poslao tri pukovnije očistiti brijeg, ali one su napredovale vrlo sporo. Iako je već napustio bojno polje, misleći da je bitka izgubljena, odlučujući trenutak je nastupio kad su pruski generali počeli slati sve više postrojbi koje su na kraju uspjele protjerati krajišnike s brijega i potisnuti ih prema prethodnici. Prethodnica je vrlo brzo napustila položaje i povukla se pre-

ma glavnini kod Lobositz-a. Tada je Browne, prije napada ostalih pruskih snaga, odlučio povući sve snage preko Elbe, iako glavnina uopće nije ušla u borbu. Iako je bitka završila neodlučeno s većim pruskim gubicima, austrijske snage nisu uspjele u naumu deblokiranja saske vojske. Nešto kasnije je ipak uspio prodor odabranih austrijskih postrojbi gotovo do utvrđenoga saskog logora, ali su se u međuvremenu demoralizirani i loše vođeni Sasi predali. Drašković se istaknuo uspješno zapovijedajući krajišnicima koji su dugo ometali i zadržavali Pruse, nanijevši im teške gubitke.

Sudjelovao je u bici kod Praga 6. svibnja 1757.

Na visoravni uz istočne bedeme Praga zapovijedao je odjelom krajišnika istaknutim pred glavnim austrijskim položajima, u opkopima između sela Hlaupetin i Keyske bare. Nakon poraza, austrijska se vojska sklonila u Prag, među njima i Drašković sa svojim krajišnicima. Prusi su opsjeli grad, ali zbog njegove veličine, smještaja na obje obale rijeke Vltave, i snažne neprijateljske vojske u njemu, crta opsade bila je vrlo duga. To je omogućilo lako pokretnim Hrvatima stalne ispade i napadaje na pruske opkope i bitničke položaje, što je Drašković sa svojim krajišnicima činio već od prvih dana opsade, zaposjevši pred-

teren uz istočne bedeme. Nakon poraza kod Kolina, Prusi su morali prekinuti opsadu i odstupiti. Nešto kasnije Hrvat je sudjelovao u pobjedi nad Prusima kod sela Moys pokraj Görlitza 7. rujna 1757., što je jedna od manje poznatih epizoda iz Sedmogodišnjeg rata. Drašković je s dvije bojne banskih krajišnika uz potporu Arenberg grenadira dobio zadaću napasti opkope na brijegu Jäkelsbergu koje su branile tri pruske bojne. Austrijanci su krenuli u napad u tri kolone, a Drašković je predvodio juriš s lijeve strane. Predvodeći osobno vojnike, upao je među prvima u opkope i bio lakše ranjen. Prusi su bili prisiljeni na povlačenje, a zarobljena su tri pruska topa i jedna zastava. Prusi su poduzeli protunapade, ali su odbijeni, a Austrijanci su zarobili grofa Anhalt-Dessaua, generala Kannachera i još nekoliko časnika. Iste je godine Drašković zauzeo utvrđeni grad Schreckenstein i prešao Elbu te zajedno s generalom Laudonom ometao povlačenje pruskom generalu Keithu. Potkraj godine, 5. prosinca 1757., general Drašković je sudjelovao u bici kod Leuthena. Zapovijedao je krajiškim postrojbama smještenim u šumi ispred desnog krila, koje nisu aktivno sudjelovale u bici. No, potom je uslijedio sukob kod Olmutza (1758.), nakon kojeg je Draškovićeva hrabrost nagrađena caričinim najvišim odlikovanjem.

Drašković se ponovno istaknuo nakon dvije godine, 25. srpnja 1760., prilikom zauzimanja tvrđave Glatz. Austrijske snage generala Laudona početkom lipnja odbacile su Pruse pod generalom Fouqueom prema Breslau, zauzele Landshut i opkolile utvrdu. Opsada je postavljena tijekom 25. lipnja, tako da su već sljedećeg dana u zoru sve baterije otvorile paljbu. Laudon se zajedno s Draškovićem i jednim topničkim pukovnikom nalazio u rovu, pa su primijetili na jednom dijelu utvrde grupu pruskih vojnika koje su bez većeg otpora potisnuli natrag u skriveni put satnija grenadira. Ubrzo su Prusi pokušali još jedan ispad, ali su ponovno odbačeni i za njima su u skriveni put ušli

General u jurišu

Vojna 1758. započela je pruskim osvajanjem Schweidnitza u Šleskoj, nakon čega je Fridrik II. upao u Moravsku i 20. svibnja opsjeo Olmütz (danas Olomouc u Češkoj). Drašković se nalazio u opsjednutom gradu i zapovijedao odjelom postrojbi u kojoj su većina bili Hrvati: Varaždinsko-križevački krajišnici i 53. linijska pješačka pukovnija Simbschen, jedina redovita austrijska pješačka pukovnija novačena u hrvatskim krajevima, ustrojena od nekadašnje postrojbe Trenkovich pandura. Oni su bili najaktivniji dio posade: Križevčani su stalno napadali manje neprijateljske odjele, držeći predteren i sela na strani na kojoj Prusi nisu izvodili opsadne radove već samo blokirali tvrđavu, a pukovnija Simbschen je poduzimala česte ispade iz tvrđavskih bastiona, uništavajući opsadne opkope i bitnice, ponekad predvođena osobno Draškovićem. Odlučna obrana grada a uskoro i potpuni prekid dostave potrepština za opsadnu vojsku, primorala je Pruse 1. srpnja na podizanje opsade i odstupanje. General Marschall, zapovjednik Olmütza, bio je pun hvale za držanje generala Draškovića pa je on promaknut u čin podmaršala, a odlikovan je Viteškim križem Reda Marije Terezije. Odlikovanje mu je dodijeljeno na 3. promociji 4. prosinca 1758.

Prikaz opsade Olmütza na freski u dvorcu Brezovica

grenadiri i dragovoljci koji su ih prisilili na daljnje povlačenje dublje u tvrđavu. Za njima je Laudon odmah uputio jednu bojnu i uskoro je čitava utvrda bila zauzeta.

Još iste godine, 3. studenoga, borio se Drašković u bici kod Torgaua, a 1761. vodio vlastiti zbor u gornjoj Šleskoj sa zadaćom zaštite Moravske. Nakon upada pruskih snaga povukao se s položaja kod Jä gendorfa i prepustio ga Prusima. Spretanim manevriranjem i odbivši pruske napade kod Zückmantela, prisilio je generala Ziethena na povlačenje iz Šleske i ponovno zauzeo grad. Iste godine 15. kolovoza sudjelovao je i u bici kod Lignitza, gdje su Austrijanci poraženi.

Godine 1761. istaknuo se Drašković u zauzimanju Schweidnitza. Nakon pokreta Fridrika II., general Laudon je saznao da tu vitalnu utvrdu brani samo pet pruskih bojni. Prišuljao se mjestu i u ranu zoru 1.

listopada izveo juriš s osam četa ruskih grenadira i dvadeset bojni Austrijanaca. Rusi su napadali kod Bogendorfa, a Austrijanci su jurišali na Galgenfort. Austrijski su juriši dva puta bili odbijeni, ali uz posebno zalaganje časnika izveden je uspješan proboj. Do jutra bila su zauzeta sva vanjska utvrđenja. U bici kod istog mjesta sljedeće godine podmaršal Drašković je bio zarobljen. Već je sljedeće godine oslobođen i 26. veljače 1763. promaknut u čin generala topništva, a za zasluge tijekom čitavog rata odlikovan je Komanderskim križem Reda Marije Terezije. Ovo posljednje odlikovanje dodijeljeno mu je na 10. promociji 15. listopada 1765. Drašković je osim toga bio postavljen i za zapovjednika Transilvanije (Erdelja). General topništva Josip Kazimir Drašković umro je u dvorcu Klenovnik pokraj Ivanca 9. studenoga 1765. godine. ■

Ayaan Hirsi Ali: "Nevjernica - moj život", Naklada Ljevak, Zagreb, 2007.

"Ljudi me pitaju imam li možda želju za smrću budući da ne prestajem govoriti to što govorim. Odgovaram im: Ne, ja želim živjeti. Ali postoje stvari koje se ne smiju prešutjeti jer šutnja ponekad postaje suučesnica nepravde."

Priča o Ayaan Hirsi Ali priča je o snažnoj, inteligentnoj, ranjivoj, ali čvrstoj ženi koja je prešla put od plemenskih običaja iz Somalije, preko oštrog fundamentalizma Saudijske Arabije, pa sve do suvremenog Zapada, kojem je nastojala otvoriti oči i skrenuti pozornost na ponižavajuće tretmane muslimanskih žena.

Odgovjena u strogoj muslimanskoj obitelji i široj klanovskoj zajednici, prošavši pubertet obilježen velikom pobožnošću Hirsi Ali preživjela je građanski rat, osakaćivanje genitalija (obrezanje), brutalno premlaćivanje, uspon Muslimanskog bratstva i život u četiri različite diktature. Pobjegla je od dogovorenog braka i zatražila azil u Nizozemskoj, gdje se borila za prava muslimanki i reformu islama, navlačeći na sebe neprijateljstvo reakcionarnih islamista i kukavnih političara. Iako živi u stalnoj opasnosti, i dalje odbija zašutjeti. Godine 2004. Hirsi Ali je surađivala s nizozemskim redateljem Theom van Goghom na snimanju kontroverznog filma *Submission*, u kojem se govori o patnji muslimanskih žena zbog nametnutih brakova i zlostavljanja. Van Gogha je zatim ubio ljutiti muslimanski radikal, ostavivši mu na prsima zabodenu poruku namijenjenu upravo Ayaan kao sljedećoj meti. Nakon prijetnji smrću, Ayaan je počela živjeti pod stalnom pratnjom tjelesnih čuvara. Mediji su počeli istraživati njezinu prošlost i otkrili kako u nastojanju da dobije politički azil nije uvijek govorila punu istinu o svojem životu. Nizozemci su joj zaprijetili ukidanjem državljanstva, no American Enterprise Institute joj je ponudio posao u Washingtonu. Danas živi u SAD-u, pod budnim okom tjelesnih čuvara, ali svjesna da se njezin glas ipak čuje i da je ovom svijetu, pogotovo potlačenim muslimanskim ženama, itekako potreban.

U prvom dijelu knjige, "Moje djetinjstvo", opisuje kako je bila žrtva ugnjetavanja u islamskom društvu i time opravdava svoje ponašanje kad je tražila azil. U drugom dijelu, "Moja sloboda", opisala je kako je u Nizozemskoj upoznala zapadni način života, kako je prvi put obukla traperice, odlazila u pubove, čitala Spinozu, Freuda, Voltairea, i tako našla svoju slobodu. Prvi dio knjige svi kritičari hvale, drugi mnogi kritiziraju jer smatraju da naivno opisuje život na Zapadu i idealizira ga.

Mirela MENGES

Skok u budućnost!

U nebrojenom mnoštvu glasova koji danoćno odjekuju u eteru diljem svijeta, među kojima se posebno ističu zabavljači i političari, danas je i golem broj različitih propovjednika, od kojih neki sebe smatraju "prorocima". Pod tim se obično misli na ljude koji navješćuju buduće događaje, a najradije se sluša one koji uvijek obećavaju nešto lijepo i pozitivno. One koji bi u svojoj "kampanji", poput većine starozavjetnih proroka u mnogim prilikama, o budućnosti govorili u crnim slikama, ne samo da nitko ne bi slušao ni za njima išao, nego nije isključeno ni to da se ne bi loše proveli. Kao što je danas nemoguće zamisliti da na izborima pobijedi politička stranka koja ljudima kao način postizanja uspjeha "obećava" krv, znoj i suze, tako je teško povjerovati da bi uspio privući mase neki "prorok novog doba" koji ne bi obećavao "kraljevstvo" slobode, mira i ljubavi u 21. stoljeću. Što samo dobro upućen shvaća da je riječ o novoj varijanti starih obećanja o "slobodi, jednakosti i bratstvu". Isusova domovina prije oko dvije tisuće godina već je bila "ušla u globalne rimske asocijacije". Zato je posljednji prorok staroga vremena, Ivan Krstitelj, govorio novom retorikom. Dobro je poznavao raspoloženje svojega naroda - i nezadovoljstvo neostvarenim, i nereálna očekivanja pred budućnošću. U svojoj "kampanji" on ne spominje referendum, nema nikakvih političkih aluzija, ne govori o tržišnoj orijentaciji. Sav je, bez imalo diplomatskog uvijanja, okrenut duhovnoj i moralnoj problematici života. Ipak - masa hrli k njemu! Ivan, Isusov preteča, naviješta skori dolazak nebeskoga kraljevstva i radi toga poziva ljude na obraćenje. Danas bi većina rekla: potpuno promašena tema i nezanimljiv tip! Priprava za dolazak Gospodnji - poravnavanje staza i izgradnja duhovnih autocesta za što lakši Božji dolazak u srca i duše ljudi - ta je tema prognana iz današnjih medija. Ali to ne znači da išta drugo može ispuniti vječnu čovjekovu čežnju i donijeti mu duboko smirenje. Zato i danas, kao i prije dva milenija, vrijedi ista poruka: da nam je za postizanje temeljnoga cilja potrebna potpuna preorijentacija. Duhovni preokret, duhovni preustroj. Nova evangelizacija po receptu Ivana Pavla II. znači da i pojedincu (u Hrvatskoj i Europi) jednako kao i narodu (EU i svijeta), koji su upoznali Isusa Krista pa zaboravili njegovo Evanđelje, treba povratak "starom Izvoru". Bez toga fundamentalnog i radikalnog zaokreta možda će netko u budućnosti (prije Posljednjeg suda) našu kulturu usporediti sa skokom u provaliju s visokog crkvenog zvonika koji je dugo bio obična muzejska atrakcija. Zato - obrati se i vjeruj Evanđelju!

Andelko KAČUNKO

FILMOTEKA

Zlatne godine kraljice Elizabete

- britanska povijesna drama (114 min.)
- redatelj: Shekhar Kapur
- distributer: Blitz film & video
- uloge: Cate Blanchett (kraljica Elizabeta I.), Samantha Morton (Marija Škotska), Jordi Molla (Filip II. Španjolski)

"Zovu me kraljicom djevicom. Neudana sam i nemam gospodara. Nemam djece i majka sam svog naroda. Neka mi Bog udjeli snage za taj golemi teret" - Kraljica Elizabeta I. (1533.-1603.)

Kad sam čuo da Shekar Kapur snima svojevrсни nastavak filma *Elisabeth*, mome uzbuđenju nije bilo kraja. Taj je film remek-djelo koje, iako se ne drži potpuno povijesnih činjenica, ostaje zapisano u našem sjećanju kao istinski povijesni događaj. Novi film, tek pristigao u hrvatska kina, ipak je nešto slabiji. Problem je u scenariju, koji se iz neobjašnjivih razloga odmiče od povijesno dokumentiranih događaja, povremeno, gazeći u sferu španjolskih sapunica. To mu omogućuje uvođenje u priču, dramaturški posve nezanimljivih likova, koji nas odvajaju od one snage što je film povremeno demonstrira. Srećom, to ne odnosi prevagu. Film odlikuje izvrsna gluma, prije svega dominantne i maestralne Cate Blanchett u naslovnoj ulozi. Za razliku od mlade Elizabete iz prvog filma, ovdje Kate portretira zrelu Elizabetu, ženu koja je uspjela ne samo održati se na vlasti i poraziti velikog neprijatelja nego i postaviti temelje najvećem svjetskom imperiju. Elizabetinsko doba engleske povijesti izvanredno je dramaturško vrelo, pa nije nemoguće očekivati da se s njega uskoro ponovno napojimo.

Leon RIZMAUL

9. prosinca 1934.

Incident kod Walwala

Poslije I. svjetskog rata **Velika Britanija** i **Francuska** bile su zadovoljne svojim posjedima i nisu posezale za **Etiopijom**. S poras-

tom ambicija fašističke **Italije** pritisak na Etiopiju tijekom **1934.** stalno je rastao. Tada je svijet potresao težak pogranični incident kod zdenca **Walwala** u jugoistočnoj pokrajini Etiopije. Ondje je 9. prosinca 1934. skupina neidentificiranih pljačkaša napala talijansku posadu i ubila trideset vojnika. Fašistički je tisak Etiopiju odmah prikazao kao divlju zemlju razbojnika u koju treba dovesti europsku civilizaciju. Etiopska vlada uložila je diplomatski prosvjed **Rimu** i zatražila potporu Lige naroda. Međutim, Francuska je tajno priznala Italiji pravo na Etiopiju, samo da bi **Mussolinija** zadržala dalje od europskih razmirica. **Foreign Office** je u jednom tajnom izvješću napisao da Britanija u Etiopiji nema životnih interesa. Odriješenih ruku fašistički **Duce** Mussolini, radi tobožnje obrane od etiopskih napada, koncentrirao je na granici Etiopije veliku vojnu silu. Bila je to priprema za agresiju na neovisnu afričku zemlju, koja je ubrzo uslijedila i prošla nekažnjeno.

10. prosinca 1992.

Konvoj za Novu Bilu

Iz Zagreba je na **Dan ljudskih prava** 10. prosinca **1993.** krenuo humanitarni i mirotni konvoj za **Novu Bilu**, mjesto u središnjoj **Bosni**, pokraj ceste **Travnik-Vitez**. Tamo su u župnoj crkvi, pretvorenoj u bolnicu, našli spas i utočište mnogi ranjeni borci **HVO**-a i protjerano civilno pučanstvo srednje Bosne. Konvoj je bio u to vrijeme simbol spašavanja ljudi u **BiH**, pomoć ranjenicima i djeci. U konvoju je bilo 70-ak ljudi, a vodio ga je **Herman Vukušić**. Konvoju su se na putu priključili kamioni s pomoći iz **Istre, Dalmacije** i s mostarskog područja. U Splitu je konvoju dodano više kamiona s hranom i lijekovima za **Maglaj** i **Žepče**, te cisterne s gorivom za Novu Bilu. Dio puta od **Rame** do Nove Bile, koji je bio pod nadzorom bošnjačke vojske, konvoj je pratio **Unprofor**. Pa ipak, dogodilo se nekoliko vojničkih prepada, maltretiranja i pljački, a jedan vozač je ubijen. Konvoj je pridonio prevladavanju sukoba, a humanost njegove misije vidi se i po tome što je dio pomoći upućen i muslimanskim enklavama u **Starom Vitezu** i **Krušćici**.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

www.predsjednik.hr

Službene web stranice **Predsjednika RH** postoje već četiri godine. Nemaju atraktivan izgled, ali ne može se poreći trud ljudi koji se brinu za update i sadržaj. Naime, site je očito zamišljen da bude informativan i da posjetiteljima pruža in-

formacije o svim aktivnostima hrvatskog Predsjednika. Tako se na **Home Pageu** nalaze linkovi s posljednjim obavijestima, a na vrhu stranice izbornik u kojem je sadržan i arhiv teksto-va. Kad su u pitanju povezni linkovi, tad ćemo naglasiti da se na podstranici nalaze siteovi **Vlade RH**, **Ministarstva vanjskih poslova** i **Sabora**, te hrvatski **Home Page (www.hr)**, i to vjerojatno stoga što je procijenjeno da treba navoditi isključivo institucije čija se djelatnost u većoj mjeri podudara s Predsjednikovim radom. Naravno, s obzirom na svrsishodnost stranica, grafički je izgled potisnut u drugi plan, baš kao i sadržaj vezan uz fotografije i foto i videomaterijale. Nažalost, jer je **Ured predsjednika** godinama imao (i još uvijek ima) izvrsne fotografe i još bolji Arhiv, pa je nedvojbeno da bi i manji dio tih fotografija itekako zainteresirao posjetitelje. Ipak, s obzirom na sve, www.predsjednik.hr je site koji zadovoljava većinu kriterija potrebnih za barem solidnu posjećenost. Stoga i preporučujemo da barem katkad pogledate novosti s **Pantovčaka**.

Neven MILADIN

 MINISTARSTVO OBRANE RH
 GLAVNI STOŽER OS RH

ORKESTAR HV

BOŽIĆNI KONCERT

Dirigent:
TOMISLAV FAČINI
 Solisti:
VESNA PISAROVIĆ
JACQUES HOUDEK
 Grupa "Rivers" i Boško Petrović

Dramski monolog:
Goran Navojec

Gesti:
Klapa HRM „Sv. Juraj“

Program:
Hrvatske i svjetske Božićne pjesme

Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog
srijeda, 19. prosinca 2007. u 20 sati

Informacije i rezervacije 45 68 577 ili 37 86 772

DISTRIBUCIJA OD TRAVNJA 2008

5.11 TACTICAL SERIES®

Croatia www.kroko.hr

KROKO
International

New XPRT BOOTS, page 22

VIKING TACTICS™
gear, packs & cases

TARANI SERIES™
professional knives

NEW XPRT™ BOOTS

TAC SL5 GLOVES

New Sabre Jacket, page 15

MEETS CE CUT RESISTANCE
EN388 LEVEL 5
REQUIREMENTS

New SL5 Gloves, page 31

5.11
TACTICAL SERIES

WWW.511TACTICAL.COM